

20 ОЖИШТОБАЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 123 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 4 АПРИЛА 1947

ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ 23-003 и 20-443

МАРШАЛ ТИТО ЗА ГОВОРНИЦОМ

Зашто Југославија стоји чврсто уз Совјетски Савез

„Са неверојатном упорношћу западна реакција клевете Совјетски Савез како је он тобоже стављао своју руку утицаја на мале земље у Источној Европи, међу којима и на Југославију. Југославију се опет клевете да је обичан сателит итд. Да, Југославија, па и друге земље на Истоку иду заједно са Совјетским Савезом баш због тога што знају да он не угрожава њихову независност. Ми идемо са Совјетским Савезом заједно и после рата баш због тога што смо се дубоко убједили у томе да од великих савезних сила само Совјетски Савез има разумијевања за наше патње и наше жртве у великом ослободилачком рату.

Ми и остале мале земље на Истоку Европе идемо заједно са Совјетским Савезом због тога што смо се увјерили да се од свих великих и малих савезних сила на Западу једино Совјетски Савез искрено и упорно бори за учвршћење мира у свијету, који је народима тако потребан.

Ми идемо са Совјетским Савезом због тога заједно јер из Совјетског Савеза чујемо стално гласове мира, а то одговара и нашим тежњама, дочим са Запада стално чујемо о атомској бомби и претњама са ратом. Видимо како се Енглеска и Америка и неке друге земље ангажују у Грчкој, у Индонезији, у Кини итд. у гушењу народних слобода и демократских права. Видимо да амерички империјалисти отворено прете ратом земљама које неће да се покоре њиховој финансијској и империјалистичкој диктатури.

Но у исто вријеме ми идемо заједно и са свима напредним демократским силама на Западу које такође желе мир и пријатељску сарадњу, које такође воде борбу против ратних хушкача у својим властитим земљама“.

ТИТО

ГОДИНА УСПЕХА НАШИХ НАРОДНИХ ВЛАСТИ

Резултати рада Одељења трговине и снабдевања ИНО-а у прошлој години

Сада је могуће сумирати резултате прошлогодњег рада свих одељења Извршног народног одбора Београда. Као резултат огромног залагања службеника Одељења трговине и снабдевања исхрана и целокупно снабдевање грађана Београда у прошлој години били су организовани правилно, а бројке показују у односу на раније године необично велико повећање увоза разних животних намирница и потреба.

Добри резултати у снабдевању Београда дошли су као резултат појачавања делатности градских трговачких предузећа и као резултат побољ-

шања општих услова привредног развоја наше земље. У 1946 години у Београду је подељено рационираних намирница два пута више него у 1945 години. Док је 1945 године увезено 1797,9 вагона воћа, у 1946 години увезено је 3594 вагона. У 1945 години у Београд је увезено 1650 вагона поврћа а у прошлој години 4.115,8 вагона. Млека је у 1945 години увезено 4.227.722 литара, а у 1946 години 13.913.806. Потрошња брашна је такође у 1946 години два пута већа него у 1945, меса је четири и по пута више увезено у 1946 него у претходној години. Увоз масти био је шест пута већи него у 1945, а увоз шећера два пута.

Увоз огревног материјала такође је у сталном знатном порасту. Док је од ослобођења до краја 1945 године увезено у Београд 59.140 тона угља и 139.608 просторних метара дрва, у 1946 години увезено је 185.936 тона угља и 304.562 просторна метра дрва.

Упоредо са појачаним довозом, органи ИНО-а за снабдевање града успели су да смање и цене готово свима артиклима. Цена угља смањена је од 800 на 530 динара, цена дрвина од 744 по метру на 520 динара. Радицима и намештеницима омогућена је путем кредита куповина угља у току лета при чему је на овај начин издато 65.000 тона угља.

Укупна вредност издате индустријске робе (текстила и обуће) у 1945 години износи 56.981.133 динара, а у 1946 години 606.948.463 динара. Вредност продате гвожђарске робе и робе хемиске и других индустрија у 1945 години износила је 44.145.949 динара, а у 1946 години 131.761.918 динара.

Из наведених бројки види се да је снабдевање текстилом и обућом у 1946 години било једанаест пута боље од оног у 1945 години, а снабдевање гвожђарском, хемиском и другом робом три пута веће.

Сва ова роба дељена је преко државних, задружних и приватних трговачких радњи. Главни дистрибутер и трговац на велико био је Гранпа, који је поред својих продавница у својим пекарима производио дневно просечно по 60 до 65.000 килограма хлеба. Робин промет Гранпа у 1946 години износи 15.018 вагона разне робе. Издвајањем појединих служби из Гранпа створен је већи број градских предузећа. Данас у Београду има једанаест градских трговачких предузећа са око 200 продавница. На територији Београда и Земуна пословала је прошле године Главна београдска задруга и петнаест рејонских задруга, које су имале укупно 215 продавница. У увозу поврћа у 1946 години рејонске задруге учествовале су са 750 вагона, а Главна београдска са 600 вагона.

Одељења трговине и снабдевања такође је надгледало рад мензи у којима се хране радници и намештеници. У 1945 години хранило се по мензама свега 12.800 радника и намештеника. У прошлој 1946 години број мензи се смањено, приликом њиховог реорганизовања, док се број аборената попео на 22.570.

Упоредивши резултате које је Одељење трговине и снабдевања ИНО-а постигло у 1945 години са резултатима рада из 1946 године, може се констатовати да је 1946 година била година знатних успеха. Руководници и намештеници Одељења трговине и снабдевања уложили су пуне напоре да грађанима Београда осигурају исхрану и побољшају снабдевање у свим артиклима потребним за живот. У првој години петогодишњег плана, ти напори мораће се још појачати, а још бољи резултати неће изостати.

Значај трећег редовног заседања Народне скупштине ФНРЈ

Треће редовно заседање Народне скупштине ФНРЈ, које је отворено 28 марта, још није завршено. Прекинато је с тим да се у току овог месеца настави радом од историског значаја: претресом петогодишњег плана. Међутим, прва сесија овог заседања обележена је такође веома крупним догађајима у животу наше народне државе. Поред тога што је донела низ нових закона, Скупштина је претресла и усвојила општедржавни буџет за 1947 годину и поставила даље смернице наше спољне политике.

У старој Југославији, кад је привреда била у рукама приватних капиталиста, државни буџет се односио само на администрацију. Државни буџет за 1947 из основа се разликује од буџета какви су прављени у старој држави. Он у свему одражава слику данашњег стања у нашој земљи, у којој је народ постао господар фабрика, рудника... То је буџет привреде, и то нове, планске привреде.

Нови буџет показује да су старе методе у финансијама, методе испрљивања народа путем несразмерних намета, код нас потпуно сахрањене.

„Пред нама је јасно одређен пут планом предвиђеног привредног развоја“ (Жујовић). Буџет показује како су данас велике наше привредне могућности, јер се не заснивају само на мртвим богатствима већ и на стваралачкој вољи и снази милионских радних маса, које својим силним, полетним залагањем стално повећавају своје сопствено богатство.

Наш општедржавни буџет предвиђен је на 86 милијарди динара. Обрачунујући ову суму, која претставља повећање у односу на ранији буџет, министар финансија Савезне владе Сретон Жујовић констатовао је да ће, сасвим природно, бити људи за које ће ова сума изгледати огромна и невероватна. „Али она ће то бити за оне који заостају, који тешко, или не могу уопште да схвате нашу стварност“ — каже у вези с тим Жујовић. Тако могу да гледају и тако ће гледати на ову импозантну цифру нашег буџета сви они који у својој свести не могу да одвоје две Југославије, стару и но-

ву. Данас Југославија није више назадна и привредно зависна од капиталистички развијених земаља. Она не остаје више на степену на коме је била, служећи само као извор сировина за ове крупнокапиталистичке земље, као тржиште за њихову робу. То је тако више она заостала земља која је била добродошла и домаћим капиталистима као извор јевтиних радних снага. То је нова земља која се, захваљујући стваралачкој борби својих људи, брзо и сигурно отима из заосталости у којој је тако дуго зачмрла. Наше људе, раднике, сељаци, честите интелектуалце и све оне који дају свој прилог у зноју за стварање новог, не зачуђава велика сума буџета. Они у њој гледају само један нови задатак који могу и хоће да изврше.

Државни буџет за 1947 годину састављен је према задацима петогодишњег плана електрификације и индустријализације. То је финансијска основа за извршење плана 1947, који лежи у основи петогодишњег плана. Истичући његов такав значај, министар Жујовић подвизава да извршење плана 1947 захтева мобилизацију свих наших снага, одговорност свих за његов успех. „Мислим да неће бити грађанина наше земље, који се не би осетио поносним што ће да учествује у остварењу првог великог Титовог плана за величину наше земље и наших народа“ (Жујовић).

Дискусија о општедржавном буџету, у којој су, подносећи своја експозеа, узели учешћа и министри Савезне владе Борис Кидрич, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Васо Чубриловић и Фране Фрол показала је успехе које наша земља бележи на свим пољима рада и позабавила се ближе задацима који пред свима нама стоје у вези с извршењем овогодисњег плана као услова да се оствари и петогодишњи план, за који је „плотстрек и линију дао друг Тито“ (Кидрич) и који ће бити „наш најплеменитији дуг према свима оним жртвама које су у великом ослободилачком рату пале за слободу наше земље“ (Ранковић).

У овом експозеу о спољној политици, који је дао ван буџетске дебате на посебној једничкој седници оба већа Народне скупштине, вођа наших народа у рату и руководицац наше државе у мирној изградњи маршал Тито дао је

снажну слику наше доследне борбе за очување мира у свету као основног принципа наше спољне политике.

Они који нису имали ни мало разумовања за наше жртве и право, који су се бездушно понели према захтевима народа Истре, Трета и Словенског Приморја да буде слободан; они који се још горе односе према праведним захтевима угњетених Југословена из Коруске; они који не само да не брићу да наша земља буде правилно обештећена него још и ометају исплату репарација, — ти исти који на сваком за нас животном питању према нашим народима показују став ни пријатељски ни савезнички клеветају нас да смо постали „обичан сателит“ Совјетског Савеза. Маршал Тито је достојно одговорио на све те клевете.

Маршал је вадећи речи из дубине срца сваког нашег човека, одлучно рекао зашто ми идемо са Совјетским Савезом. У име свих грађана наше земље Маршал је изнео онај дубоки разлог који наше народе и данас, кад се рат завршио, тесно везује за велику социјалистичку земљу радника и сељака. Совјетски Савез, пре свега, не угрожава нашу незави-

сност, исто као ни независност других народа који у односу на Совјетски Савез имају исто држање, исти став љубави као и ми.

У клевете које се тамо на Западу шире о нашој земљи спада и то да је код нас у опште несређено стање и да се од глади умре у масама. Од тих измишљотина могао би да се издвоји као у основи тачан податак да наша земља, због огромних жртава и оштећења у рату, због двеју неродних сушних година које су нас једна за другом задесиле после ослобођења, нема довољно хране. Оно што имамо ми распоређујемо тако да људи не пате од глади, али нам је помоћ потребна. Само ми помоћ не тражимо као милост. Напротив, с обзиром на наше жртве и страдања у рату, ми сматрамо да на њу имамо право. Нама је помоћ потребна, али ради ње ни пред ким нећемо да паднемо на колена. Нећемо помоћ са којом бисмо губили и независност. „Митутора нећемо“ (Тито).

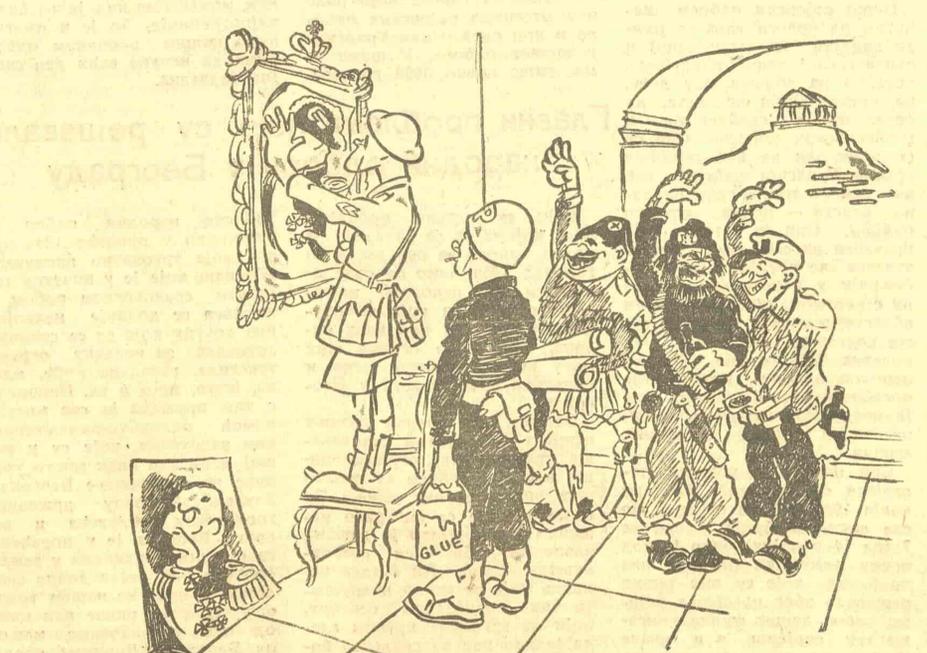
Осврћући се на приче западних реакционара о томе да у свету данас постоје два блока, западни и источни, мар-

шал Тито каже: „То говоре они који желе рат. Ако би се ово што тврде реакционари сбиштило, ако би стварно постојала два блока, онда би стално постојала ратна опасност, пошто постојање блокава нужно до рата доводи. Међутим, свом снагом се мора радити да се не остваре те жеље оних који желе рат. У свету постоје два фронта. Једно је малобројан, али опасан фронт империјалистичких ратних хушкача. Друго је огроман фронт народа у свим земљама који хоће мир. Истичући постојање та два фронта, Маршал је нагласио да поред Совјетског Савеза, фронт земаља које хоће мир, пре свега, припада и нова Југославија.

Кад неко искрено говори о миру, он обично мисли на рад. Свој говор о спољној политици маршал Тито завршио је речима: „Благодарећи пожртвованом и упорном раду наших људи на пољу, у фабрикама, на путевима и новим железничким трасама, у рудницама и грађевинама ми можемо бити увјерени да ћемо савладати све тешкоће које стоје пред нама“.

Краљ је мртав, живео краљ!

Рајтер јавља да је грчки краљ Ђорђе умро од срчане капи. За краља је проглашен престолонаследник Павле.

— Сила су ти, браде, Енглези. Одмах нам нађоше газду.

Отпочела је изборна кампања за народне одборе у Београду

Реферат секретара Извршног народног одбора Марка Никезића на састанку градског актива Народног фронта

На изградњу станбених зграда у 1947 утрошиће се скоро половина инвестиција предвиђених планом

Указом Президијума Народне скупштине расписани су избори за Градски и рејонске народне одборе у Београду. Да би се све организације Народног фронта Београда припремиле за предизборну кампању, одржан је састанак Градског актива свих фронтских организација. Том приликом је Марко Никезић, секретар Извршног народног одбора поднео реферат о развоју и резултатима рада народних власти у Београду од ослобођења до данас, као и о задацима организација Народног фронта у предизборној кампањи. М. Никезић је рекао:

Овај састанак Градског актива свих народнофронтских организација сазван је у вези са претстојећим изборима за народне одборе у Београду, који су одлуком Президијума Народне скупштине Србије расписани за 27 април 1947 године. То је први предизборни састанак организација Народног фронта и треба да на почетку изложи главна питања и смернице кампање коју ће водити Народни фронт за ове изборе.

Народна скупштина Србије је у фебруару о. г. донела Закон о избору народних одбора на територији Србије. Тај Закон је после Устава Републике најзначајнији и њиме се завршава организација свих органа наше власти савезаних од изборних представничких тела одозго до доле.

Закон утврђује да се народни одбори бирају тако, да се у свакој изборној јединици

бира по један одборник, који одговара својим бирачима, њи ма полаже рачуна о раду и од њих може бити опозван. Тиме се утврђује начело личне одговорности свакога члана народног одбора за његов рад у органима власти и омогућава редовно обавештавање и контрола народа над радом његових представника.

Значај овог Закона је и у томе, што ће на територији Србије у најскорије време бити изабрани народни одбори — окружни, месни, и остали — на једнообразан начин, на основу општег, непосредног и једнаког изборног права, тајним гласањем, и заменити садашње одборе, који су бирани после ослобођења — преко делегата, на масовним зборовима.

И Београд ће овим изборима добити први пут народне одборе изабране на овај начин, и то потпуне народне одборе, док је досада имао само извршне одборе — градски и рејонске. Избори ће се у Београду одржати истовремено за Градски народни одбор, у који се бира 200 одборника, и за рејонске народне одборе, у који се бира 50—60 одборника, према рејону.

Народни фронт Београда издати велики значај овим изборима поводом којих треба направити биланс досадашњег рада наших народних одбора и мобилисати сав народ Београда на испуњење нових задатака, одређених петогодишњим планом развоја наше привреде.

Току 1945 рејонски одбори су имали да дају велики број уверења и других докумената која су грађанима била потребна после завршетка рата ради регулисања њихових ствари код судова, војске, у службеним односима и т.д. У таквој ситуацији су одбори насеља обавили велики посао и растерали рејонске народне одборе. Одбори насеља нису постали прави органи власти, јер нису имали право одлучивања ни у једној ствари, већ су били само помоћни органи рејонских одбора; у припремању бирачких спискова, у подели карата за снабдевање, у прикупљању потребних података, давању обавештења грађанима, организовању савета и т.д. Они су укинута одлуком ИНО-а 1 јануара 1947 пошто је сређивањем прилика престала потреба за њима.

Сем децентрализације вршене су у апарату Градског народног одбора и друге организационе промене. Код бивше Општине, службе које су

по свом карактеру привредне (трамвај, водовод) биле су у саставу администрације, гломазне и задојене старим бирократским духом којим је дисала читава Општина, ИНО је у лето 1945 те службе претворио у предузећа. Међутим, нису само старе административне дирекције претворене у предузећа, већ је за решавање задатака који су били пред Народним одбором створен низ грађевинских, трговачких, занатских и других предузећа преко којих наша власт непосредно учествује у привредном животу града.

Поред овога извршен је у појединим гранама управе низ других промена. Тако је нарочито створен велики број нових установа социјалне и здравствене заштите.

Све те мере требало је да оспособе наш апарат да уводи нови курс у раду власти, да испуни задатке који су многи другачији и обилнији од оних које је решавала бивша Општина.

Помоћ масовних организација народној власти

Своје задатке не би народни одбори могли да изврше без пуне помоћи наших масовних организација, без помоћи народа. Наше масовне организације су од првога дана пружиле подршку народним одборима на најразноврсније начине.

Народни одбори у Београду нису до данас имали својих скупштина, те су место тога организоване конференције представника масовних организација, са мање више сталним саставом, на којима су одбори подносили извештај о своме раду. Конференције нису могле да замене скупштине и да донесе одлуке, али је њихов рад био од великог утицаја на делатност народних одбора. Такве конференције држао је Градски одбор три пута у 1946 — по питањима социјалног старања, снабдевања, буџета за 1946, грађевинских радова и обнове опште, Рејонски народни одбори држали су те конференције чешће и претресли готово све гране рада, а током јануара и фебруара 1947 поднели су извештаје о своме раду у читањима 1946.

После ових конференција одржаване су широке конференције грађана, на којима су чланови Народног одбора говорили о раду Одбора. На тим састанцима редовно је добијан велики број примедба на рад народних одбора и низ предлога како да се ствари поправе.

Редовно сазивање делегата народних организација и масовне конференције грађана помогли су извршним одборима да, иако без скупштине, стално контролишу свој рад и да се у њему држе заиста главних задатака.

Други начин помоћи масовних организација народним одборима су савети који раде при одржавању рејонских одбора и при одељењима Градског извршног одбора. У њима има данас преко 3000 грађана.

Главни проблеми које су решавали народни одбори у Београду

Који су главни проблеми пред којима су се налазили народни одбори за ове две и по године? Ми ћемо се овде осврнути на неколико најважнијих питања која не обухватају сав рад народних одбора, али се на основу њих могу видети основне мере и политика наше власти у Београду.

Важном и хитном питању исхране Београда и снабдевања становништва огревом наши народни одбори су стално посвећивали велику пажњу. То питање није се сматрало решеним тиме што је мерама владе био обезбеђен становништво хлеб. Ни остала исхрана није се могла препустити само приватном сектору, који на трговину храном гледа једино као на средство богаћења, а на оскудицу као на повољну околност за себе,

Савети претресају све мере које органи власти доносе у појединој грани рада, помажу у томе да се оне што боље објасне и спроведу и дају предлоге за измене — све према приликама краја у коме раде.

Огроман рад обавиле су наше народне организације привлачећи на непосредно учешће у раду најшире слојеве грађана. У мерама које наше власти предузимају, узимају учешћа десетине хиљада људи, претварајући те мере у масовне акције, постављајући их као прворазредне задатке у раду наших масовних организација.

У 1945 борба за цене за исхрану Београда била је и могућа и углавном успешна само због масовног учешћа народа, због чврстог става већине становништва Београда, које је подупирало политику наше власти — за борбу против шпекуланата храном, за непосредно повезивање са селом, за јачање државне трговине и задруга.

Рад комисија и судова на изради бирачких спискова не би уопште био могућ без ангажовања целог народа. При наплати порезе помаже велики број грађана, тако исто је са прикупљањем отпадака за индустрију, у организовању помоћи социјално-здравственим установама и, најзад, са најкрупнијом и најдугогодишњом акцијом на рашишћавању и уређењу Београда у 1946, у којој је учествовало преко 70.000 људи.

Све то показује да су сваки пут кад је наша власт постављала неко питање од значаја за целу земљу или за Београд, широке народне масе окупљене у народно-фронтским организацијама подржале њене мере, ангажујући се баш у оним моментима кад је то било најпотребније. То је и омогућило нашим народним одборима да испуне већи део својих задатака.

Градски народни одбор је формирао у пролеће 1945 прво своје трговачко предузеће »Гранак« које је у почетку трговало сваковрсно робом, а из кога се доцније издвојио низ других која су се специјализовала за набавку огрева, текстила, гвоздене робе, млека, жита, меса и т.д. Напредо са тим пружена је сва могућа помоћ радничко-наместничким задругама, које су у мањој мери али ипак много урадиле за снабдевање Београда, Захваљујући раду државних трговачких предузећа и задруга, Београд је у поређењу са општим приликама у земљи редовно доста добро снабдеван, а цене на нашем тржишту биле су равне или ниже од цена у градовима мањим од Београда. Државна предузећа и задруге предузимали су најразличитије мере да о-

безбеле исхрану: склапали уговоре са произвођачима и сезонским задругама, засејавали земљишта у сопственој режији и стварали откупне станице. Захваљујући томе увезли су у 1946 преко 50% од свега поврха које је дошло у Београд. Читав увоз поврха повећао се у 1946 према 1945 за 96%. Воћа су државна трговачка предузећа и задруге у 1946 увезли 53% од укупног увоза. Читав увоз повећао се у 1946 према 1945 за 67%. Млека је Градско предузеће у 1946 увезло 55% од читавог увоза. Цео увоз у 1946 порастао је према 1945 за 193%. Приближно тако стоји и са осталим намирницама. И то показује да је најпроменљивији сектор трговине под пресудним утицајем државних предузећа.

Код производа који су под контролом сва крупна трговина је у рукама државе, а исто тако и добар део трговине на мало. Рационираних животињских намирница издато је у 1946 два и по пута више него у 1945, одеће и обуће продато је у 1946 једанаест пута више него у 1945. Угља је Београд потрошио у 1946 три пута више него 1945, а дрвета два и по пута више. Укупно, градска трговачка предузећа имају данас око 180 продавница а радничко-наместничке задруге око 160.

Јасно је да ово побољшање није дошло само као последица рада градских предузећа, већ на првом месту и рада који је развио наш народ на обнови индустрије, рудника и пољопривреде, као и правилне привредне политике наше владе.

Како би изгледало да је данас стара власт, није тешко замислити: људи који су некад били на власти били су представници богатих слојева друштва и сами су били трговци и индустријалци, те је плачка радних слојева од стране владајућих могла укључити само њихову заштиту. Они нису имали разлога да јачају државну привреду кад су могли да јачају своју сопствену.

Поред исхране Градски одбор и рејонски одбори приступили су одмах по ослобођењу, под тешким околностима, организацији социјалне и здравствене заштите у Београду.

Здравствена служба је рејонизирана оснивањем поликлиника на сваком рејону, док је пре рата постојала само једна градска поликлиника, Антигуберкулосни диспансер био је пре рата један, а сада их је шест. Децих диспанзера било је 4, сада их има 8, а организована су и саветовалишта за мајке. Обланишта има 21, место 11 пре рата. Колика је брига о деци види се најбоље по томе што је 1946 године уз помоћ Извршног одбора отишло на летовање 8000 деце, док је пре рата у 1935 Општина слала 541 дете, у 1936 године 694 и тако редом. У школским поликлиникама од ослобођења до краја 1946 извршено је 265.000 прегледа, што значи годишње 130.000, док је у години 1940—41 извршено 32.000 прегледа, што значи да сва школска деца ни по једанпут нису могла бити прегледана. Кроз Градску болницу у Београду прошло је 1946 године 4.596 болесника, док је у току 1936 кроз исту болницу прошло 1.268 болесника. У 1946 години извршено је у њој 2.199 операција, док операције пре рата у Градској болници уопште нису вршене. За децу заштиту дато је укупно 1945 године 14.733.000 а у 1946 години 25.160.000 динара, за разне помоћи у 1945 дато је 22.420.000, а у 1946 г. 29.601.000 динара. Најзад, ако упоредимо укупна средства која су дата пре рата у једној години са данашњим видимо да је за социјално и здравствено старање утрошено у 1940 години 7.500.000, а у 1946 години 92.000.000 динара.

Трећи крупан задатак ИНО-а била је обнова саобраћаја и грађевинска обнова Београда. Саобраћај је затечен већим делом уништен: био је снао број трамвајских кола на 32% приколица на 37% и аутобуса на 2% од предратног. Радници саобраћаја успели су да од изгорелих и излупаних возила обнове добар број, тако да данас од предратног броја имамо 70% трамваја, 58% при-

колица и 13% аутобуса. Иако је овај парк по свом капацитету два пута слабији од предратног, у 1946 превезено је 12% више путника него 1939 године.

Грађевинска обнова је устари најкрупнији и најтежи задатак који је стајао пред нама. У 1945 није се могло на томе много учинити и због оскудне у материјалу. На обнову коловоза и јавних зграда утрошено је 1945 укупно 32 милиона из средстава Извршног одбора. У 1946 за радове обнове добовено је 256 милиона од Владе, од чега је 170 милиона употребљено за грађевинске радове: обнову коловоза и комуналних зграда (ту не улазе радови које су обављале у Београду Савезна и Републиканска влада). Поред овога наше Грађевинско одељење руководило је обновом приватних станбених зграда, за које је утрошено 270 милиона динара из кредита које је давала Инвестициона банка. Рађено је на обнови 962 станбене зграде, од чега је завршено 802 са 1122 стана. Сем тога, рашишћено је у Београду 150.000 м² рушевина, од чега 69.000 м² добровољним радом.

Код Београдског водовода не само да су оправљене штете нанесене ратом, већ је новим радovima дневни капацитет водовода повећан за 20% према предратном, услед чега Београд прошле године први пут није осетио озбиљно оскуду воде.

Напоредо са обављањем чистог овог посла на организацији исхране, грађевинске делатности, здравствене и осталих служби, Градски народни одбор је још 1945 године уравнотежио свој буџет а 1946 предвиђени приходи су премањени за 38,7%.

Ми сада нећемо говорити о резултатима у свима гранама рада народних одбора, иако је свуда извршен велики посао: у просвети, заштити рада, организацији занатских градских радионица и задруга, оспособљавању планске и финансијске службе, а сем тих редовних на разним задацима који су се поставили после завршетка рата — процени ратне штете, одузимању ратне добити, изради бирачких спискова у Београду и другим.

Организација Народног фронта моћи ће се у изборној агитацији послужити писменим извештајем који ће се штампати о раду народних одбора у Београду у току 1946 године. Задаци који стоје пред нама су велики, нарочито са преласком на планску привреду. Наши народни одбори, као органи месне власти, треба да бригом о свакидашњем животу грађана, о њиховим потребам, омогуће пуно ангажовање свакога човека на задацима које има у планској изградњи земље. То значи да треба обезбедити редовну добру исхрану и снабдевање становништва осталим потребама помоћу даљег развијања градских трговачких и занатских предузећа; да треба повећати капацитет локалног саобраћаја, развити широку мрежу социјалних, здравствених и просветних установа и, најзад, обавити огромне грађевинске радове на подизању Београда на првом месту станбених зграда.

КОЛИКО ЋЕ СЕ И НА ШТА УТРОШИТИ ПРЕДВИЂЕНА ИНВЕСТИЦИОНА СРЕДСТВА

План за 1947 годину, који је Извршни одбор саставио, тек треба да буде усвојен, али ми можемо рећи неке појединости које дају слику о његовом обиму и значају.

Од укупних средстава која су предвиђена за инвестиције биће утрошено:

на станбену изградњу	43,9%
на градски саобраћај	15,5%
на путеве и улице	9,3%
на водовод и канализацију	8,2%
на културне и просветне установе	6,6%
на градска трговачка предузећа и занатске радионице	9,2%
на јавне зграде	2,6%
на здравствено-социјалне установе	2,2%
на чистоћу града	1,8%
на остале потребе	0,7%

(Наставак на трећој страни)

(Наставак са друге стране)

Подизањем школских зграда, на пример, повећаће се број ученичких места за близу 25%. Површина калдрме која ће се радити у 1947 години биће за 5% већа од оне која је урађена у 1946 а за 42% већа од радова у 1940 години. Инвестиције у саобраћају треба да омогуће превозење у току 1947 за 44% више путника него 1946 године. Исто тако новим радовима даће ће се повећати дневни капацитет водовода. Радовима на пошумљавању и парковима треба не само да се обнови првобитна зелена површина, него и да се повећа. Грађењем нових купатила њихов капацитет ће се повећати од 16.000 купаца, колико су могла да приме у 1946 години, на 40.000 у 1947 години.

Ради остварења тих задатака биће потребно мобилисати све локалне привредне могућности, сва средства која су данас уситњена, разбијана и необухваћена планом. Биће потребно створити низ нових и ојачати постојећа грађевинска, трговачка и занатска градска предузећа. Биће потребно широко мобилисати на изградњу Београда сав народ Београда — с једне стране на добровољном раду, с друге стране на стални професионални рад привући многе људе који су данас на мање важним пословима, без значаја за изградњу земље.

Из свега овога се види, да те задатке сами народни одбори неће моћи да реше без масовних организација и да једино таква политичка снага као Народни фронт може обезбедити спровођење тих задатака, може прикупити све потребне снаге радног народа за успешно извршење плана. Несумњиво је да ће Народни фронт на овим изборима још једном најшире окупити народне масе око себе, мобилишући их за решавање ових питања. Народ ће људима које буде послао да га претстављају и да раде у народним одборима поставити озбиљне задатке и контролисати их, а у исто време обезбедити им своју подршку у раду.

То је пут којим ћемо нашу земљу учинити напредном и богатом, ојачати наш државни сектор привреде, подићи животни стандард нашег народа и испунити први петогодишњи план који су поставили пред нас друг Тито и наша Влада.

Љубитељ помрчине

На трећем заседању Народне скупштине Драгољуб Јовановић говорио је против буџета за електрификацију и индустријализацију земље.

— Шта ће ти то чудо, побогу?
— Да би послао теби ону лепоту од петролејке!

Обезбеђењу предузећа од пожара треба посветити пуну пажњу

Борба за индустријализацију и електрификацију наше земље, кроз остварење петогодишњег плана, несумњиво је најважнији задатак који се поставља данас пред народним масама.

Но, поред решавања овог главног задатка, пред нама се постављају и други, у тесној вези са овим.

Рат који је опустошио нашу земљу оставио нам је у наслеђе низ потешкоћа, с којима се и данас треба борити. Средства за обезбеђење од пожара којима располаже наша привредна предузећа такође су делимично уништена, а делимично оштећена. Међутим, ватра претставља ону елементарну силу, која је у стању да напоре хиљада људи прогута. Искуство из прве послератне године показало је да је услед пожара

ушрапашћена прилична количина народног иметка.

Како да објаснимо ове појаве? Да ли се ту ради само о објективним условима или има можда и нечег другог? Јасно је да ако се у предузећима спроводе добра превентивна служба, ако се рад организује тако да се могућност пожара сведе на минимум, да ће се на најмању меру свести и пожари и штета њима причињена. Ово искуство искористићемо у низу предузећа, тако да је број пожара у другој години после рата по привредним предузећима био знатно мањи и штета причињена пожарима исто тако знатно мања. То је дошло управо ради спровођења низа превентивних мера, ради појачавања будности како од самих управа тако и од радника.

Већ почетком 1946 године почеле су да се формирају по

предузећима јединице заводске индустријске ватрогасне службе. Оне су у многим предузећима успешно вршиле свој задатак и, захваљујући њиховој брзини, опасност од пожара за наша предузећа била је знатно мања. Ове екипе образоване су од радника запослених у односом предузећу и оне се већином ватрогасном баве узгред, поред свог редовног посла у предузећу, и бесплатно. У том погледу оне се ослањају на масе осталих радника предузећа. У предузећу „9 мај“ (бивши „Арамбашини“), у коме је због самих инсталација опасност од пожара већа, радници су, иако изнурени тешким радом, и после радног времена за време кошаве која је зимус беснела, добровољно и даноноћно дежурали у предузећу, како би на случај појаве евентуалног пожара интервенисали и заштитили народну имовину, своју имовину од стихије. Сличних примера патриотизма и свести наших радника било је и по другим предузећима.

Нажалост, нису сва предузећа посветила довољно пажње заводско-индустријској ватрогасној служби. У извесном броју предузећа код формирања јединица заводско-индустријско-ватрогасне службе управа предузећа није водила рачуна о томе да у исту јединицу уђу најбољи радници, који ће најсвесније и најбудније вршити своју дужност. У извесним предузећима у ове јединице ступили су људи који нису показали довољно труда да се на курсу који је образовала наша ватрогасна милиција упознају са принципима ватрогасства и оспособе се за ватрогасце. Иако су руководиоци свих ватрогасних јединица били позивани на курс, извесан број није се одлазео овом позиву. Сем тога, у неким предузећима није било континуитета у заводској индустријској ватрогасној служби.

Не само то. И неке масовне организације, у првом реду синдикати, а потом и организације Народних фронта, АФЖ-а, Народне омладине, нису посветиле потребну пажњу овом проблему. Искуство нас, међутим, учи да и најбоље екипе, које су састављене само од мањег броја радника једног предузећа, нису довољан фактор за безбедност предузећа од пожара. Пожељно је и потребно да се са принципима ватрогасства упознају сви радници предузећа, јер ће тек у том случају они схватити какве све малености и какви пропусте могу допринети у дим производ њиховог напорног рада. То се може постићи кроз низ предавања, које би за све раднике организовале синдикатне и друге масовне организације у предузећу, и ако се ове организације, а у првом реду синдикати, буду у највећој мери заинтересовали за састав јединица заводско-индустријске ватрогасне службе, које треба да остану као језгро против пожарне службе предузећа. На тај начин постићи ће се да се рад на спровођењу петогодишњег плана заштити од непожељних случајева.

Тихомир ЈАНИЋ

Маш ПОЛИТИЧКО-ЕКОНОМСКИ МЕНЕДЖМЕНТ

(Напомена: Овим прелазимо на објашњавање неких појмова из наше економије. Уједно ћемо и даље одговарати на читачким питањима на она њихова питања која су од општег интереса, а нису питања за катедру).

ОПШТЕНАРОДНА АКУМУЛАЦИЈА. Акумулација „као битно питање сваке привреде“ значи — као што нам је већ познато — одлагање и нагомиласављање средстава за проширивање производње, или за нове инвестиције у циљу проширене репродукције.

Када акумулацију врше капиталисти, онда је то акумулација капитала, јер њу капиталисти изводе тако што, један део профита (из радника исцеђеног вишка вредности) не троше на себе, него придодату својим ранијим капиталима и постају богатији, тј. постају већи капиталисти. Сваки капиталист чини то зучен глађу за што већим профитом и конкурентском жељом да конкурента потисне и уништи и да сам завлада на тржишту. Дакле, и под притиском конкуренције.

Према томе, акумулација капитала већ по свом циљу противречи таквој акумулацији којој би био циљ да повећа општенародну производњу у интересу народа. Исто тако, акумулација капитала неизбежно је само појединачна (сопствена), анархична (непланска) и упорна против широких радних делова народа, јер претставља ширење капиталистичке експлоатације над народом и осиромашавање народа у истој оној мери у којој капиталисти расту.

Општенародна акумулација напротив, значи сабирање средстава за проширење оног сектора производње, који се налази у рукама народа, и чије проширење и јачање значи ослобођење радних делова народа од капиталистичке експлоатације. То је, према томе, увећавање производног богатства којим располаже сам народ у лицу своје државне власти.

Она се остварује тако што се плански одваја један део целокупног националног, боље рећи народног, дохотка и плански употребљава „у друштвено корисне инвестиције за друштвено корисну нову изградњу.“ (Кидрич.)

Насупрот капиталистичкој акумулацији, чија је законитост анархија и стихија, законитост општенародне акумулације је план. Насупрот акумулацији капитала, која неизбежно мора да буде само сопствена — општенародна акумулација мора бити првенствено општа, а сопствена акумулација, тј. акумулација појединачних предузећа, може и мора бити плански саставни део опште акумулације. Насупрот капиталистичкој акумулацији, која неизбежно значи осиромашавање широких маса радног народа и ширење капиталистичке експлоатације, општенародна акумулација кључно значи бољење народа и његово ослобађање од капиталистичке експлоатације.

ОПШТА АКУМУЛАЦИЈА — то је онај део укупне општенародне акумулације који се сабира непосредно у државне руке и претставља јединствен народни (државни) фонд за велике општедржавне планске инвестиције, којим држава непосредно располаже и руководи. Ова акумулација се код нас остварује, углавном, убирањем пореза на промет производа. (Кидрич.)

СОПСТВЕНА АКУМУЛАЦИЈА — то је акумулација коју врше поједина државна привредна предузећа — или поједине гране — поштивајући добит, која чини иде у фонд акумулације, и од које један део та предузећа употребљавају за такве инвестиције које су предвиђене општедржавним планом, а само мањи део (20%) могу да употребле за инвестиције (рационализацију, техничка и технолошка испитивања, побољшање сигурносних уређаја, хигијенских услова итд.) преко плана.

Тиме што је и сопствена акумулација обухваћена планом постигнута је на

важнијем сектору привредног живота, на сектору проширивања производње, планска власт народа и државе.

ЦЕНА. У капиталистичком систему производње цену регулише стихија тржишта, а колебање цена делује као регулатор производње, који — тиме што омогућује већу добит, или онемогућује добит — привлачи или одбија капитал у разне привредне гране. Тако цена влада производњом и друштвено место да друштво влада производњом, а према производњи да одређује цену.

Цена на нашем општенародном привредном сектору плански је унапред утврђена, с циљем да делује као регулатор потрошње и потстицањем на усавршавање, рационализацију производње.

На пример тиме што су производи рударства и индустрије алата и машина плански јединији — олакшава се свима произвођачима да кинше набаве машиничке и техничке боље наоружају своје раднице.

Затим, тиме што се фиксираним ценом добит унапред чини зависном од трошкова у производњи (а они су уколико мањи уколико је процес производње технички савршенији) потстицање се такође на увећавање савршености технике.

Посему, наше јединствене цене немају ничега заједничког с капиталистичким ценама, како са онима које се формирају у „слободној конкуренцији“, тако ни са картелским „јединственим“ ценама, којима је циљ да картелским капиталистима обезбеде што више профите.

ДОБИТ. У капитализму добит има форму профита. Профит је одлучујући претеча капиталистичке производње. Пошто је профит уствари процентуални однос укупног — из радничке класе исцеђеног — вишка вредности према целокупном капиталу, то су капиталистички добит (тј. профит) и капиталистичка цена уствари масирани облици експлоатације труднице.

Добит на нашем општенародном — по свом карактеру социјалистичком — сектору производње има сасвим други карактер. Она је у првом реду мерило друштвене рентабилности предузећа, тј. она служи као средство да се покаже колико уствари неке предузеће уштеђује друштву више труда и напора. Да добит није главни циљ, види се и из чињенице да се предвиђа и могућност планског губитака!

У капитализму предузеће које даје мању добит него што је просечна већ је оштете на промат, а како ни још да ради с губитком! Код нас, на нашем општенародном сектору производње, могу да раде и раднице и предузећа која не само што не показују добит, него чак губитака. Разуме се — то уз претпоставку да је њихова производња потребна за народ, а њихов губитака неизбежан због њихове органске структуре.

Затим, добит је елемент сопствене акумулације и стимулатор (потстицањем) на побољшање метода и технике производње као и на развијање аптора на уштеђује у трошковима производње.

У овом погледу добит делује као спона која повезује личне интересе са општенародним интересима. И то из следећих разлога:

1. Већа добит постиже се ако се повећа производња. Народ има користи од повећања производње.
 2. Још већа (екстра-добит) постиже се ако се производња рационализира. Народ има користи од рационализације производње.
 3. Особити облик добити — натпланска добит — постиже се ако се оствари нижа цена коштовања него што је предвиђено. Народу је ош користи ако се производи са што мање трошкова.
- Поласајем од тога, код нас је добит плански предвиђена и категорисана у три категорије: планску рејонску, планску екстра и натпланску добит.

Предизборне припреме у Београду

Указом Президијума Народне скупштине Народне Републике Србије расписани су избори за градски и рејонске народне одборе у Београду. Ово су први избори за локалне органе народних власти, који се спроводе од ослобођења до данас, и нарочито добијају велики значај у време преласка наше земље на планску изградњу.

После конференције градског актива Народног фронта у Београду, на којој су у реферату Марка Никезића изнесени резултати рада народних власти и задаци Народног фронта у претстојећим изборима, у свим рејонима отпочеле су припреме за спровођење предизборне кампање. По свим рејонима Београда и у Земљу одржане су и одржавају се конференције широких актива Народног фронта: рејонских одбора, извршних одбора основних организација, синдикалних организација, предузећа и установа, АФЖ-а и Народне омладине.

На тим конференцијама износ се резултати рада рејонских народних одбора од ослобођења до данас, задаци који стоје пред њима у наредним годинама борбе за остварење плана, као и задаци организација Народног фронта у предизборној кампањи.

Пошто су ово избори за локалне органе власти, кампања има извесне особености које досадашње изборне кампање нису имале. Сама чињеница да се бирају локални органи народних власти, које су у свакодневном додиру са грађанима, условљава и начин агитације и вођења кампање, јер по свим изборним јединицама бирају грађани из своје средине најбољег човека у рејонски и градски одбор. Изабрани одборници, према Закону о избору народних одбора, одговараће својим бирачима за свој рад, што је и залога истинске народне демократије и учествовања народа у власти.

Народна власт је основна и главна тековина велике осло-

бодилачке борбе, она омогућује широких масама управљање државом на најразличитији начин.

У првом реду треба износити резултате у целом рејону и целом Београду, па их скупно износити и повезати са радом у одређеној изборној јединици. Грађани ће видети онда да треба да бирају најбоље и најпожртвованије људе из своје средине за своје одборнике, да најважније мерило треба да буде: колико се ко залажио на раду, да у народне одборе треба слати такве људе који ће бити прави носници борбе за испуњење плана.

Наравно, потребно је да активисти Народног фронта на конференцијама изборних јединица изнесе и истичу шта су и грађани одређеног насеља и њих уличи допринели и помогли својој власти, и то да илуструју очигледним примерима из разноврсне активности грађана. Потребно је грађанима приказати шта је урадили одређено насеље, блок или улица, како су и у којим формама учествовали и помагали своју власт. На тај начин ће грађани најбоље осетити и разумети сав велики демократизам нове власти, видети своје учествовање или неучествовање у решавању разних проблема који су пред властима стајали, као и пропусте и недостатаке који су се догодили.

На конференцијама по изборним јединицама потребно је објаснити грађанима да се бирају шири и потпуни одбори у које ће ући 60 и више изабраних одборника из изборних јединица рејона.

Активисти Народног фронта потребно је такође да упознају Закон о избору народних одбора у Народној Републици Србији, да га у потпуности проуче, да би у свакој прилици могли грађанима дати обавештења о начину избора, кандидовања, колико се бира одборника, зашто су избори. Али поред конференција важан је за сваког активисту појединачан, ситан, свакодневни рад са грађанима, јер се конференцијама не могу увек обухватити сви грађани.

Ови избори имају велики политички значај, нарочито у овом периоду припреме наше земље за прелаз на планску привреду. Они треба да послуже још широм мобилизацији и окупљању народа око своје власти пред којом стоје озбиљни и тешки задаци, који се могу решити само најактивнијим учешћем широких народних маса. Услед тога је потребно да се предизборна агитација не своди само на локалне резултате и задатке, већ са њима повезати свакодневне важне политичке догађаје у нашој земљи (заседање Народне скупштине, отпочињање радова на Омладинској првци, грађевинску делатност у Београду итд.). Ти догађаји нису одвојени од кампање за избор народних одбора већ су, напротив, са њом веома уско повезани. Они ће нам помоћи да оценимо људе и да за своје претставнике изаберемо најбоље.

Земља рекорда

... Број незапослених у САД износи 2.400.000

— Јес, беби! Још један мањан рекорд.

ГРАЂЕВИНАРСТВО ПРЕД НОВИМ ЗАДАЦИМА

Грађевинским радницима пружају се широке могућности напретка и материјалног обезбеђења

Овогодишња грађевинска делатност, на почетку остваривања задатака постављених петогодишњим производним планом, обухватиће испуњавање најбилнијих и најширих планова који се никада раније нису постављали пред грађевинске раднике...

У првој години планске привреде грађевинарство с правом може да заузме по важности прво место међу свим делатностима. Награде, које се додељују грађевинским радницима, треба да омогуће масовно приступање овој струци и осигурају довољан број кадрова у којима се до сада оскудевало.

Довољно је само упоредити положај грађевинских радника пре рата, када су грађевинци били највише експлоатисани, најјевтинија и најнеобезбеђенија радна снага, са данашњим положајем, када се грађевинцима пружају све могућности да се изједначе, па чак и превизију, раднике осталих струка, добијајући могућност како за своје стручно такмо и за своје културно уздицање.

На послу прикупљања нових кадрова и њиховог увећења у грађевинарство наши грађевински стручњаци морају још увек да се боре са старим схватањима, са потцењивањем грађевинарства као заната са старим погледима на посао грађевинара који се сматрао поживавајућим.

Број радника који хоће да изучавају грађевински занат из дана у дан је све већи. Међутим, за нову грађевинску годину потребни су у првом реду они радници, који већ имају стручне квалификације. На 1.200 некавалификованих радника који су се пријавили Одељењу за посредовање рада и који чекају запослење, нема скоро ниједног стручног грађевинара.

Ради оспособљавања некавалификованих радника за посао грађевинара отворен је досад велики број курсева у Београду (12 курсева), на којима око 380 радника учи занат. Тридесетог марта завршило је курс око 20 радника и одмах добили запослење. Они су размештени као стручни зидари у Београду и плаћени су као полуквалификовани радници. Кроз три месеца, према показаним резултатима на раду, они ће имати право на плату потпуно квалификованих радника.

сева биће сасвим побољшана. Поред курсева, које су организовала наша грађевинска предузећа, поједине синдикалне подружнице обавезале су се такође да оспособе већи број некавалификованих радника за стручне послове.

Поред стручног уздицања грађевинаца, сви неписмени радници биће обухваћени алфаветским тецајевима и радом на културно-просветном уздицању. Културно-уметничко друштво грађевинара „Градимира“ преузело је задатак да обилази сва градилишта у Београду и да даје приредбе, потпомажући на тај начин јачање културно-просветног рада у појединим подружницама.

Одзив некавалификованих радника за грађевинску струку био је досад одличан. Међутим, број стручњака; зидара, тесача, армирача гвожђа, калдрмија, гипсара и фасадера неће моћи да подмири све потребе. Због тога треба појачати и проширити обим стручних курсева како би са њих што пре могао да се регрутује већи број квалификованих радника.

Радницима грађевинцима се, у нашој земљи а нарочито у Београду, пружају широке могућности. Од схватања значаја грађевинске струке, и од врлина радништва у редове грађевинара зависи умногоме правилно испуњење задатака које је пред грађевинску струку поставио петогодишњи план.

Припреме градских грађевинско-занатских предузећа за грађевинску сезону

Ствариште материјала Градске столарске радионице

Подигни себи кров над главом да би га могао подићи и другима.

На ивици Северног Булеварса, покрај једне зграде која наличи на стари опустели дворца, неколико радника слажу грађевински материјал: даске и тапце. Устарило није никакво дворца већ кућа одакле поласе камиони са озноном ВПЧ. Потстанар у овом кругу, где се неколико зграда једна уз другу просто спелеле, је група радника, на изглед малобројна, али по ономе што се тамо ради изгледа да је много замислила и да се спрема на велике задатке.

Усељеници на „Пиониру“ су стварно радници Градског столарског предузећа. У две оне куће, дуге и здепасте куће које пре изгледају да су биле амбари или магаци, а не радионице Возног парка, столари су убацили машине и решили се

да ускоро почну са ланчанним системом рада. Међутим, управљање се није сложило с тим. Он има друго, упорно али паметно мишљење: „Прво се подигни кров над главом да би могао и другима“.

У међувремену обављају се мањи радови на зградама Претседништва владе Србије, Президијума Народне скупштине ФНРЈ, радничких станова на Северном Булевару и домовима занатских ученика у Кошутњану. И људи се окупљају. Пре неки дан дошао је последњак Милан Зорић, који је одавно помишљао да пређе у неко државно предузеће јер је то најкорисније и за њега и за обнову земље. Одлучио се када је чуо да је основано Градско столарско предузеће које ће учествовати у градњи станова у Београду. Машине се монтирају. Већа стан већ ради на машини за коју се највише залагао да се силопи — фрез-машине. Она одједном врши три операције. Иако је тек почетак, рад је већ кренуо пуним замахом, као да

се роди на одбраненом насипу крај неке надошле реке. И стало се сагледа у сатове и изговарају минути, час и секунде. Када би неупућени посматрачи погледали шта раде ови људи, или би поверовали да се играју или да огледају пулс машина. А они мере пулс рада. Одређују норму. Како и не би. Погледају узбрло: не довршени раднички станови; баце поглед низ јучи Дунав, ти празни плацеви очекују грађевине.

Извршене су све припреме за печење цигле

Попуразрушене циглане по предграђима Београда још су затрпани шугом, зарасле у дугогодишњи коров. Још бољују од ратног разарања. Национализација предузећа индустрије цигле и црепа полако почиње да их лечи. Неке и веома брзо, судећи по раду Градског предузећа индустрије цигле и црепа „Авала“, које је за месец и по дана скоро до краја оспособило своје циглане.

Зна се да је цигла у грађевинској сезони најпотребнија. Јевтинија је што се из ближњих крајева довози. Значи, треба искористити сваку циглу у Београду и штедети последњу пару да би станови били јефтинији. То је проста и корисна рачуница. Предузеће „Авала“ обавља лет својих циглана, довози угља и остали огревни материјал.

Власници циглане на Булевару Црвене армије бр. 293 била су браћа Аврамовић. Кад им се помене данас циглана они уздишу. А кад раднике посетите на бивше власнике, они се љутило тргну и намрште. Канаве су само станове браћа Аврамовић давали људима који су за десет сати избацивали 10 кубних метара земље, пеци се крај пећи на педесет степени температуре, бели цепо ноћи над циглом! Ти станови би могли послужити као пример злочинског поступка.

ка експлоататора. А чистота је њима била тачна да су се ваши и преко зиме одржавале.

Предузеће „Авала“ сада гради за раднике нове, људске станове, а радници-кубињаци су већ почели да кубинирају земљиште за циглу. Замљени су уговори са цигларима који очекују позив да дођу у Београд.

Сви су спремни

Систем у сваком раду је пола успеха, па и у градњи кућа. Зато се за престојећу сезону унапред припремало. Велика постојећа очекује се и од осталих грађевинско-занатских предузећа. Наши сељаци који сами зидају своје куће знају оно није су на време набавили грађу, цреп, ставило оков, неће се огре-

У радионици Градског столарског предузећа

јати у зиму на новом огњишту. А како ли овде, где се подижу читави станбени блокови. За њих се мора предвидети и опремити све, до ситнице. То захтева модерна техника грађевинарства.

Градско грађевинско-занатско предузеће припремају се:

Градско моперско-фарбарска и фирмописачка радионица основана је из истоимене бивше севице Конграта. Задатак предузећа је да изводи све моперске и фарбарске радове, повремено на обновљеним и новим кућама. Радионица је отпочела рад са десет радника, а данас има већ 83.

Градско-керамичарско предузеће израђиваће за нове станове керамичке плочице за идоље и под, капеље пећи и штедњак. Градско гипсарско фасадарско предузеће предузело је извођење радова на обнови зграде Президијума Народне скупштине ФНРЈ.

Преко 60 радника Градске електротехничке радње обављају све инсталатерске радове на електричној мрежи у зградама које обнављају и граде грађевинска предузећа Извршног одбора.

Најстарије грађевинско-занатско предузеће у Београду је Градско бравајско-лимарско и инсталатерско радионица. Врло добре успехе до сада је показало 56 радника и намештеница ове радионице. Оживљавање и прозора биће у грађевинској сезони њихови највећи послови. Исто тако и Градско стакло резачка радионица имаће замашне радове застакљивања на новим становима. Поред тога добило је и велику поручбину израде огледала.

Грађевинска сезона у Београду је отпочела.

М. ВУЧКОВИЋ

Дејан ГАЈИЋ

Важност оснивања министарстава комуналних послова у народним републикама

Због специфичности услова развоја наших народних одбора, који су у току народноослободилачког рата настали и развијали се углавном на селу и у малим градовима, као и због тога што се у периоду после ослобођења земље постављао као главни задатак изградња и организационо учвршћење народних одбора као демократских органа народне власти, проблемима организације власти, градске привреде, станбеног газдинства и организације здравствене и социјалне службе у градовима није била посвећена довољна пажња. Наши народни одбори у градовима морали су се сами сналазити и решавати тешку и сложу проблематику комуналног живота. Последња тога била је да су народни одбори у градовима заостали у свом развоју. Ова занемареност и заосталост нарочито се огледа на подручју градске привреде и у области станбеног изградње и станбеног газдинства. Организационе форме и методе руковођења привредом биле су у протеклом

периоду у сталном развоју, али стечена искуства нису у довољној мери коришћена за руковођење градском привредом. Придајући велики значај развоју и подизању наших градова, уставни народних република одређују да у надлежност народне републике у лицу њених највиших органа државне власти и државне управе спада, поред осталог, руководство станбеним и комуналним пословима, станбена изградња, као и уређење и изградња градова и места. За остваривање руководства комуналним и станбеним пословима уставни народних република предвиђају образовање министарства комуналних послова владе народне републике.

Све већи пораст привредног значаја градова, а нарочито задаци и значај градске привреде у остварењу плана индустријализације и електрификације земље, као и огроман значај комуналног и станбеног газдинства за побољшање животних услова радног народа у градовима, захтевали су не одложно образовање посебних органа у владама народних република, који ће се бавити свим питањима у вези са привредним подизањем, изградњом и уређењем градова и других насељених места.

Говорећи о значају локалне привреде за остваривање општег привредног плана, друг Кидрич је рекао: „Дати пуну садржину нашем општем привредном плану, то значи да поред индустријализације и електрификације треба такође подићи на одговарајућу висину и развој наше локалне привреде: значи подићи на одговарајућу висину привређивање пре свега наших градских народних одбора“. Он је даје подвукао да је нарочито важно обратити пажњу изградња градове привреде, пре свега у циљу задовољења потреба широких потрошачких радних маса, а исто тако и у циљу културног и социјалног подизања наших маса. Потребно оснивања министарстава комуналних послова народних република истакла је и конференција претставника великих градова, одржана крајем јануара у Београду, која је установила да највиши државни органи, како републикански тако и савезни, нису посветили довољно пажње градским народним одборима опште, а нарочито градској привреди. У-

казујући на чињеницу да ће индустријализација наше земље дати још већи значај градовима као центрима индустрије, конференција је израдила мишљење да је потребно повезити градовима више пажње и у ту сврху што пре приступити оснивању у републикама министарства комуналних послова, а где још нема услова за то — оснивању одељења за комуналне послове при претседништво владе. У вези с тим, наше народне републике стоје пред оснивањем министарства комуналних послова, а последњих дана је влада Народне Републике Србије основала ово министарство.

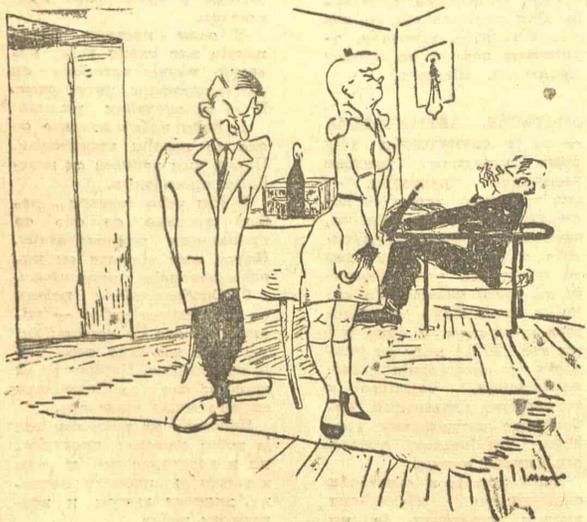
Задатак министарства комуналних послова састоји се у остваривању директивног и планског руководства комуналним и станбеним пословима. Оно се стара за спровођење линије владе републике на подручју комуналне делатности и даје смернице за руководство градских и месних народних одбора у погледу руковођења градском привредом и осталим комуналним пословима. Његов је задатак, у првом реду, старање о планском развоју, изградњи, реконструкцији и уређењу градова и других насељених места у оквиру општедржавног плана, као и старање о укључивању привредних планова градова и насељених места и њихових комуналних и станбених потреба у перспективне и текуће републиканске планове. Поред тога, у његову надлежност спада и предузимање мера за правилно решавање питања комуналног кредита и за развијање, снабдевање и помоћ станбеном задругарству. Међутим, треба подвући да оперативно руководство градским привредним предузећима и станбеним газдинством остаје у рукама градских народних одбора и њихових извршних одбора који, сагласно начелу самоуправљања народних одбора, самостално руководе свим пословима и задацима локалног значаја у оквиру општедржавног и републиканских планова. На тај начин остварена је потпуна децентрализација у руковођењу комуналним пословима, али је истовремено обезбеђено и повезивање свих градских привредних планова у једну целину путем општедржавног и републиканских планова, као и

јединство руководство путем давања смерница градским народним одборима од стране министарства комуналних послова. Министарство комуналних послова долази у ред републиканских министарстава и оно је у своме раду подређено влади народне републике по којим смерницама самостално руководи пословима из своје надлежности.

Оснивање министарства комуналних послова народних република претставља меру од великог значаја за развој наших градова. Тиме се обезбеђује јединство и планско руковођење у комуналној политици наших градова. Ова мера сведочи о великом значају који се придаје комуналним питањима, а нарочито подизању градске привреде и станбеном газдинству у градовима. Она претставља средство којим се обезбеђује вођење смишљене и планске политике од стране владе народне републике за унапређење комуналног газдинства и успешно извршење великих задатака који се постављају пред градске народне одборе у области градске привреде и остварења осталих комуналних задатака.

Безбрижна мајина

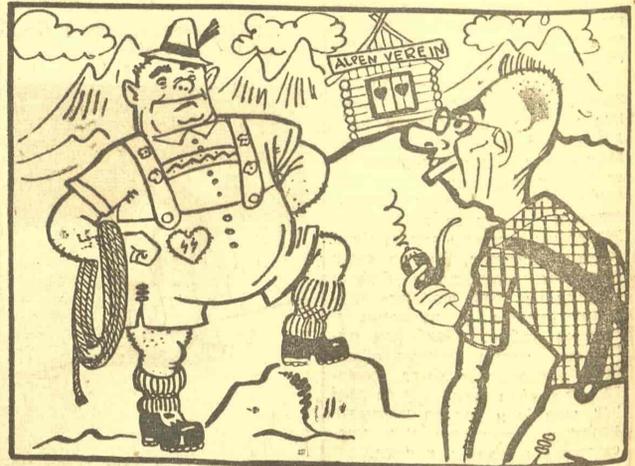
Амерички новац као и вишкови ратне производње биће употребљени за уништење противника монархије у Грчкој, који вероватно чине већину. (Из критике Трумановог говора)

— Добро је, дарлинг, што нисмо у тој већини.

„Невина створења“

„Доказано је да је туристичко друштво „Алпен ферајн“ илегална хитлеровска организација, то јест тајно удружење бивших нациста и фашиста.“

— Ко би рекао, Ханс, да си ти онај исти са Лењинградског фронта?

ПРЕД 1 МАЈ ТРЕБА СУМИРАТИ УСПЕХЕ ПОСТИГНУТЕ У НОВОЈ ТАКМИЧАРСКОЈ ГОДИНИ

Евиденција такмичења мора се побољшати

Од завршетка новембарског такмичења дели нас чита- ви пет месеци. За то време радничко Београда, усвајају- ћи такмичење као систем у ра- ду, удало је нове напоре за подизање производног проце- са, за његово усавршавање и појачавање продуктивности ра- да.

Пред првомајску прославу потребно је да се резултати петомесечног рада сумирају, да се најбољи радни колекти- ви награде и истакну и да се ода заслужено признање они- ма који су уложили највише труда и постигли највеће успе- хе.

До сада се често дешавало да, због лоших извештаја ко- је су слале синдикалне подру- жнице, поједини радни колек- тиви нису при сумирању ре- зултата могли да добију оно место које су стварно заслу- жили према свом залагању на раду. Да се ова грешка не би опет поновила и да би успеси били правилно оцењени, по- требно је да управни одбори синдикалних подружница по- клоне највећу пажњу састав- љању месечних такмичарских извештаја. Кроз цело такмиче- ње, од његовог почетка после ослобођења па до данас, про- влаче се стално погрешке ко- је знатно утичу на правилну оцену постигнутих успеха. Из- вештаји, њихова неконкрет- ност, немарност с којом су че- сто били прављени, били су од пресудног значаја за крај- њу оцену појединих периода такмичења. Нови формулари, које су добиле све синдикал- не подружнице Београда, кра- јују могућност да извештаји о такмичењу буду много бо- љи и знатно конкретнији не- го што су до сада били.

Међутим, сама прегледност формулара, без уложеног тру- да да се они правилно попу- не, не би опет довела ни до каквих позитивних резултата. Шта би могло да се каже о немарности управних одбора појединих синдикалних подру- жница које још увек попуња- вају формуларе уз недовољну пажњу? Тако се десило да пре- дузеће „Филип Кљајић“ у пр- вом примерку извештаја за фе- бруар обавештава Месни од- бор да је производња у преду- зећу пребачена за 28%, док у дубликату тог истог извештаја стоји јасно да производни план није испуњен још за 28%. Та- кав извештај не обраћајући до-

вољну пажњу на учињене греш- ке, потписали су и секретар и претседник управног одбора синдикалне подружнице, па и сам директор предузећа. Да би извештај био што веродостој- нији, потребно је да га руко- водилац предузећа, пре него што ће извештај да се пошаље Месном одбору, прегледа и по- што се увери да је исправан, тек онда да стави свој потпис испод њега.

Синдикалне подружнице мора- ју да посвет- већу пажњу уреду плаћања по нормама и да потпуно тачно испуне ту рубрику. Да би централна у- права имала јасан преглед рад- не дисциплине у појединим предузећима, такође је важно да се рубрике о неоправданим изостанима савесно испуне.

Често се до сада дешавало да се уз извештај о побољша- њу продукције или о уштеди материјала не шаље никакво образложење. То је била по- грешка. Да би Централна у- права могла да пренесе иску- ства једног предузећа на дру- го, потребно је да она буде детаљно упозната с начинима помоћу којих се производња у појединим предузећима побољ- шала или како су смањени производни трошкови. Сви у- слови да се извештаји шаљу на време постоје и управе син- дикалних подружница морају да уложе више труда, предају- ћи их својим месним одбори- ма до одређеног временског рока. Месни одбори су тако- ће имали пропуста. Њихове такмичарске комисије обично су чекале да приме извештаје из свих подружница и да их онда прегледају, због чега се посао нагомилavao и био свр- шаван несистематски и на бр- зину.

Првомајску прославу треба да буде смотра свих досада- шњих успеха у овој години. Да би она то заиста била, по- требно је да у тој најбоља предузећа Београда дефиљују за саставима које су им доде- љене као најбољима, а да би заставе могле бити благовре- мено додељене, потребно је да извештаји о такмичењу буду предати месним одборима нај- даље до 7 овог месеца. Само на тај начин првомајска повор- ка биће заиста поворка успе- ха у којој ће најбољи радни колективи носити обележје, заставе које су им додеље- не од стране земаљских одбо- ра.

Брана ВУЧКОВИЋ

Београдска железничка станица је оживела. Свакодневно пролазе омладинске радне бригаде на путу за пругу Шамац—Сарајево

ЗАВРШЕНО ЈЕ ФОРМИРАЊЕ БЕОГРАДСКИХ РАДНИХ БРИГАДА КОЈЕ ЋЕ ИЋИ НА ИЗГРАДЊУ ОМЛАДИНСКЕ ПРУГЕ

Отпочели су радови на изградњи нове Омладинске пруге

Уз велике свечаности првог априла отпочели су радови на изградњи Омладинске пруге Шамац — Сарајево. Како ће у другој сцени на радно- ма учествовати и омладинци београдских радних бригада, то је последњих дана заврше- но формирање свих београд- ских бригада. Већ у току про- шле недеље већина ових бри- гада извршило је смотру. Број пријављених омладинаца и ом- ладинки много је већи него што се очекивало.

Народна студентска омлади- на Београдског универзитета даје око 10.500 бригадара обу- хваћених у 31 бригади. Посеб- но, по факултетима, у бригаде се пријавио следећи број сту- дената: Технички — 2.800; Ме- дицински — 2.500; Ветеринар- ски — 860; Филозофски — 865; Економски — 750; Агрономски — 1.402; Фармацеутски — 333; Правни — 540; Уметничка и му- зичка академија — 181 и Драм- ски студио — 49 бригадара.

Из овога броја пријављених студената формираће се бри- гаде и то на Техничком 9, на Медицинском 7, на Ветеринар- ском 3, на Филозофском 3, на Економском 2, на Агрономском 4, на Фармацеутском 3 чете ко-

је ће заједно са извесним де- лом студената Медицинског факултета образовати једну бригаду; на Правном 1 (2 чете заједно са Вишом педагошком школом образоваће једну бри- гаду). Студенти Уметничке и Музичке академије са Драм- ским студијом биће растуриени по свима бригадама.

Омладина по рејонима исто тако већ је формирана 28 рад- них бригада са око 7.000 омла- динаца и омладинки. Од овога броја у Првом рејону форми- рано је 9 бригада, у Другом 2 бригаде, у Трећем 5 бригада, у Четвртм 3 бригаде, у Петом 3 бригаде, у Шестом 2 бригаде у Седмом 2 бригаде и у Зему- ну 2 бригаде.

Четири бригаде из Првог ре- јона и једна из Петог рејона неће ићи на Омладинску пругу, већ ће учествовати у радовима на обнови Београда. Највећи број пријављених омладинаца су средњошколци, затим долази радничка омладина (око 800) и најзад, омладина са насеља, којих има свега 300.

Све бригаде из рејона ових дана вршиће стројовну обуку, а сваких десет дана радиће на грађевинским радилиштима.

Радни колектив обућарског предузећа „Пролетер“

девет дана пре рока извршио је обавезе за градитеља Омладинске пруге

У свом производном плану за 1947. годину радни колектив „Пролетер“ добио је да изради једну количину обу- ће за градитеља Омладинске пруге Шамац — Сарајево. Рад- ници овог колектива, свесни великог значаја изградње ове пруге, а у немогућности да и сами директно учествују у из- градњи исте, сакупљени на својој синдикалној конферен-

цији дали су обавезе да пре рока пошаљу обуку градите- љима ове пруге, највећег по- духвата наше Народне омла- дине у остварењу индустрија- лизације и електрификације наше земље.

Дате обавезе на овој конфе- ренцији су испуњене и обука је послата девет дана пре од- ређеног рока градитељима пруге, а квалитет израде у пот- пуности задовољава.

Други део обуке за наредни месец је већ у раду, а дух так- мичења, који постоји код цел- ног радног колектива, обећа- ва да ће нова количина обуке бити још раније послата на пругу, и да ће бити још бо- љег квалитета. Тако се одужу- ју свесни синови нове Југо- славије који немају могућно- сти да директно учествују у изградњи Омладинске пруге, већ у предузећу, за својом ма- шином у осмочасовном рад- ном времену, дају свој допри- нос да се пруга заврши у од- ређеном року.

М. ТРИКОВИЋ

ТРЕБА РЕОРГАНИЗОВАТИ РАД И СКРАТИТИ ПРОГРАМ У СРЕДЊО-ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ ЗА РАДНИКЕ

Напори ученика Радничке техничке школе за стручно уздизање

На основу одлуке министра индустрије Народне Репу- блике Србије основана је прош- ле године при Средњо-тех- ничкој школи у Београду Рад- ничка техничка школа, са ци- љем да се радницима пружи могућност за школовање и стручно усавршавање. Ово је прва школа те врсте у нашој земљи, а успеси које су учени- ци досада постигли показују велику љубав радника према науци и стручном уздизању.

Организација Радничке тех- ничке школе, наставни план и програм исти су као и у Сред- њо-техничкој школи за редов- не ученике. Разлика је само у томе што се настава одржава у време када радници нису за- послени у својим предузећима, и што они практични гад не обављају у школским ради- оницама него у предузећима у којима су запослени.

Услови за пријем у школу исти су као и за редовне уче- нике, а они радници који као претходну спрему имају и не- ку стручну школу или при- приемне курсеве, а добију на- рочиту препоруку својих син- дикалних подружница, пола- жу само допунске испите.

По свршеној школи и поло- женом дипломском испиту по- ласници стичу иста права као и редовни ученици Средњо- техничке школе, па и могућ- ност за упис на факултет, а тиме и за стицање највиших стручних квалификација.

Један од главних проблема, који стоји пред радницима — ученицима ове школе, је пре- велика оптерећеност, јер они посећују вечерње часове после напорног свакодневног рада у предузећима. Зато су ученици приморани да улажу највеће напоре, како би савладали на- ставни програм. Било би не- опходно да се испита има ли могућности или да се скрати наставни програм или да се изоставе извесни предмети ко- ји нису од нарочитог значаја за стицање техничких знања.

Индустријска предузећа, у ко- јима раде ученици Радничко- техничке школе, могла би по- моћи истама на тај начин, што би их, бар у извесне дане, пу- штала у школу и за време рад- ног времена, уколико би се радници обавезали да ће и по- сле завршене школе остати као техничари извесно време у предузећу и на тај начин по- моћи његовом развоју и на- претку. Синдикалне подруж- ке могле би са своје стране помоћи ове ученике — радни- ке. Сваки ученик ове школе већ за време свога школова- ња користи предузеће, јер мо- же да заузме важније стручне функције у предузећу и да своје знање пренеси на оне раднике који нису у могућно- сти да похађају техничку шко- лу.

Редовни ученици виших ра- зреда Средњо-техничке шко- ле могли би помоћи радници- ма на тај начин, што би их би- ло индивидуално, било у гру- пама, подучавали из извесних предмета, на пример, матема- тике итд. Часови за заједнички рад могли би се одржавати недељом, пре или после почет- ка вечерње наставе, а знатно

би олакшали радницима савла- ђивање нејасног материјала.

И поред свих тешкоћа око савлађивања обимног настав- ног градива, полазници Рад- ничке техничке школе упорно уче, у чврстом уверењу да ће по завршеној школи моћи још више допринети изградњи на- ше индустрије, а тиме и бољој будућности радног народа.

Нове обавезе радника и намеште- ника Градског саобраћајног предузећа

Радници и намештеници Градског саобраћајног предузећа примили су нове о- бавезе. Први су дали обавезе троструки ударник Божидар Миленковић, Милутин Митро- вић и Драго Милошевић. Сле- дујући њиховом примеру, о- стали ударници, многобројни радници и намештеници Град- ског саобраћајног предузећа дали су такође обавезе.

Омладинци из разних парти- ја дали су низ колективних и појединачних обавеза.

Радници из партије за изра- ду нових трамвајских каросе- рија обавезали су се да ће у слободном времену израдити комплет каросерију са седи- штима на приколицама број 17.

Ударник Божидар Миленко- вић, у сарадњи са радником Стојадновићем, дао је обаве- зу да ће у току првомајског такмичења извршити рекон- струкцију инсталације са сис- темом Божин на систем Кнор и поставити осовински уместо електрично-логонски компрес- сор.

Столари су дали колективне обавезе за израду: два комада платформе, ребара за кров платформе, крова купеа, но- стављања преграде у купеу, израду плафона купеа, изра- ду венца крова, стубова, два комада преграде, два комада штапа-рама, шест комада вра- та, осам крила за прозоре, 14 седишта и 14 наслона за ова седишта, као и све остале ра- дове на вагонима. Ученици — столари дали су обавезу да ће у својим слободним часовима свршити постављање патоса. Сарачи и тапацнерери обавеза- ли су се да ће све своје радове на овим колима извршити у слободним часовима.

Поред ових обавеза, много бројни радници и намеште- нци појединачно и колективно обавезују се да ће учествова- ти у радовима за израду про- лећубуске линије.

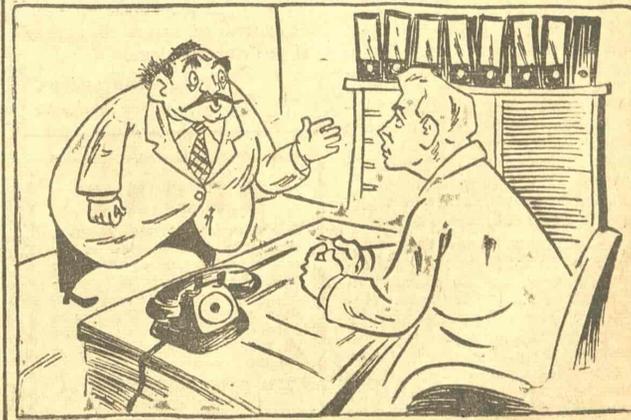
Осим тога, велики број рад- ника из разних одељења и рад- ноцима даје обавезу да ће пребацили норме од 10 до 50%, да ће радити на подиза- њу радне дисциплине, уште- ди материјала, као и да ће се затожити за стручно обучава- ње млађих нестручних кадро- ва.

Ове обавезе радника и на- мештеника Градског саобра- ћајног предузећа претставља- ју само један део обавеза ко- је свакога дана на конферен- цијама синдикалних група да- ју како појединци тако и ко- лективи у првој години план- ске привреде.

Лазар ДЕКИЋ

„Добронамерник“

Никола Костић, власник механичарске радионице у Рим- ској број 16, има ученика који није социјално осигуран.

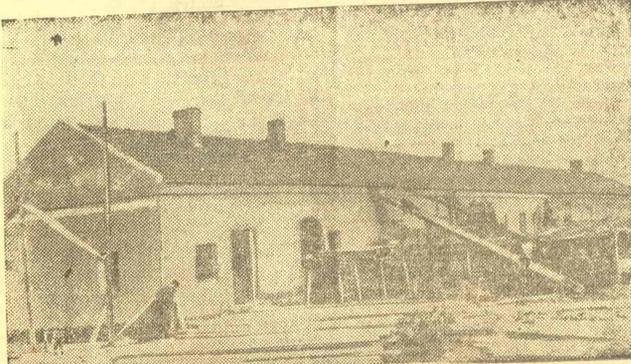
— Не могу да дозволим да омега планску привреду, ако се разболји.

Ускоро ће бити завршени први станови за грађевинске раднике

Грађевинско одељење Из- вршног народног одбо- ра Београда, схватајући по- требу да грађевинским радни- цима треба осигурати смештај предузело је све мере да се за раднике који ће бити запосле- ни на грађењу многобројних објеката у овој години благо- временно подигну станови. Градња станова за грађевин- ске раднике већ је увелико отпочела и кроз који дан мо- же се очекивати да поједини станови буду већ завршени.

Градско комунално предузе- ће подиже сада већи број ста- нова за раднике у Дунавској улици близу Електричне цен- трале, затим на Северном бу- левару и на углу Франшо д'Елере-а и Грчића Миленка улице.

Предузеће „Неимар“ треба- ло је такође да за своје рад- нике, упуслене на Ветеринар- ском факултету, подигне згра- де за смештај; међутим, досад то није учињено.

Изградња радничких станова

ОГЛАС

Државни завод за социјално осигурање — Филијала Београд примаће на дан 12 априла 1947 год. у 11 часова понуде за пре- правку електричне инсталације у зградама у Улици Краља Мила- на број 14 у Београду. Писмене понуде прописно таксиране у за- печатеној коверти примаће Тех- нички одељак ове Филијале у Улици Неманина број 2. Форму- лари понуде, услови и предра- чуна могу се добити у канцела- рији Техничког одељака сваког радног дана у канцелариско време.

Београдски пензионери основали радну заједницу за обраду башта

Већ сада, у рано пролеће, Сава је набујала. Прљава, прна вода лагано је изишла из корита и пружила се све до пута који води за Обреновац. С леве стране насипа, умирена и заустављена, она тихо плови узаним каналима. И ту, на пољима која Сава није успела да поплави, људи су тракторима узорали земљу и направили дивне баште. Свуда, кудгод ти поглед прође, пружају се дугачки и узани правоугаоници преврнуте земље. Прве, пролећне бразде...

Отприлике на трећем километру од последњих кућа Чукарице протеже се имање „Жабарица“ у величини од 42 хектара. Нешто даље од њега, одмах до стругаре „Макиш“, налази се друго, знатно мање имање „Економија“, велико 29,5 хектара. Оба ова имања пре месец дана ИНО је доделио у петогодишњи закуп Средишњој управи пензионера и пензионерки Београда.

Пензионери на раду

Него, хајдемо ми на „Економију“, тамо су сада сви. Да видите како радимо ми пензионери

Кренули смо ка „Економији“. Целим путем чика Лаза не престаје да прича одушевљен, подмлаћен. С времена на време испружи би руку и, показујући штапом, допуњава своја излагања.

— Ускоро ћемо увести и свињогојство, живинарство, а и пчеларство. Биће свега. Градска народна штедионица одобрила је нашој Средишњој управи зајам од 300.000 динара за куповину потребног семена и алата. Него, ево, сти-госмо.

Крај узаног пута који води у краткоталасну радио станицу, са обе стране, на трави, лежала су одела. С леве и десне стране, баш испод високих

антенских стубова, подељени у групе радили су пензионери. Међу старцима и старицама било је и деце. Мотика у рукама сева, блиста на сунцу, а на голим леђима копача већ се појавило прво црвенило. Сви скупа, освежени радом и младости, као да пркосе годинама.

Чика Лаза је ускоро довео главног руководиоца радова Драгољуба Савића, исто тако пензионера. Његово лице сасвим је преплауло од сунца и ветра. Непрестано се смеши и прича, не очекујући питања:

— Немам речи како да се захвалимо Извршном народном одбору. Много су нам учинили. — А затим, без увода, прелази на проблеме ових имања. — Садимо воће и поврће. За воће је предвиђено 40 хектара, а за житарице и

друге културе 28 хектара. Производња је укључена у петогодишњи сетвени план ИНО-а. До сада за шест радних дана већ смо посејали седам хектара, а поорали око 24. Него... (и ту спушта глас до жаљења)... број чладова уписаних у ову нашу задругу доста је мали према радовима које намеравамо да изведемо. Изгледа да људи још не знају довољно...

Овај подухват пензионера и пензионерки Београда основан је на принципима радне задруге. Сваком члану задруге или члану породице који ради на имању уписиваће се и на крају обрачунати радни часови. Половина одговарајуће вредности радних дана исплатиће се задругарима, а од друге половине задругари ће припремити себи зимницу. Остатак од приноса продаваће се првенствено пензионерима и пензионеркама, а затим остало грађанству преко продавница које ће Средишња управа отворити на београдским пијацама.

— Створићемо узорно имање за повртарство, каже Драгољуб Савић. Видећете ускоро...

Пензионери који већ раде подељени су у бригаде од по 20 људи. Установљено је и такмичење. И пензионере је захватио такмичарски дух.

Пре него што смо отишли пришао нам је Тихомир Јордановић, стари погрбљени пензионер и рекао:

— Кажите и другима да дођу, да, брате, ако ништа друго — продуже себи живот, а не да седе у каванама и бесциљно преклапају.

Д. СЛАВКОВИЋ

Жене Београда раде рубље за новорођенчад свих округа Србије

Почетком фебруара Министарство народног здравља обратило се Антифашистичком фронту жена Београда за помоћ у шивењу пелена за новорођенчад по окружним болницама НР Србије. У ту сврху достављено је Градском одбору 95 великих бала навлака од градла. Материјал је распоређен по рејонима и жене Београда успеле су да до краја марта, поред учешћа у многим другим акцијама, израде од тих навлака 13.350 комплекта који се састоје из: 1 велике и једне мале пелене, једног пешкирића и рукавице за купање. Жене Седмог и Осмог рејона су израдиле по 2.100 комплекта, жене Шестог рејона 1.950 комплекта, а по 1.800 комплекта израђено је у Првом, Другом, Четвртм и Петом рејону. У Трећем рејону жене су прерадиле у пешкире пет огромних бала; опшиле су руком 13.400 пешкира, а поред тога свакодневно раде по смењима да би спаковале сав материјал који је урађен по другим рејонима.

Жене Београда су са великом љубављу обављале овај посао што се нарочито опажа по бојама краја којим су опшивале пелене. Ипак, по приљезности се нарочито истичу жене Седмог рејона.

Деса СТОЈИЉКОВИЋ
Бул. Црвене армије 75

Чланице АФЖ-а сортирају готово рубље за новорођенчад

СЕДМИ РЕЈОН ЈЕ ПРВИ ОТПОЧЕО СА МАСОВНИМ АКЦИЈАМА НА УРЕЂЕЊУ ГРАДА

Добровољни рад на уређењу Београда

Преко 800 грађана свих насеља Седмог рејона дало је, у недељу, свој први добровољни радни допринос у новој радној сезони, на уређењу Београда. То је почетак добровољних радова грађана. И то добар и плодан почетак.

Грађани Сењака и Дедиња добили су задатак да ископају јарак око Народног парка код игралишта Ц. Д. Ј. А. и да у ископани простор засаде живу ограду, која треба да заштити несметано напредовање садница засађених у току прошлогодишњег шумљевања.

У циљу што боље организације ове акције, одржан је заједнички састанак такмичарског одбора и основних фронтовских организација са Сењака и Дедиња још уочи заказаних радова. На томе састанку начињен је план рада.

Овакав начин организације показао је добар резултат. Чим су, после шест часова изјутра, почели да стижу грађани са Сењака и Дедиња, свако је одлазио на своје одре-

ђено место и одмах почињао посао.

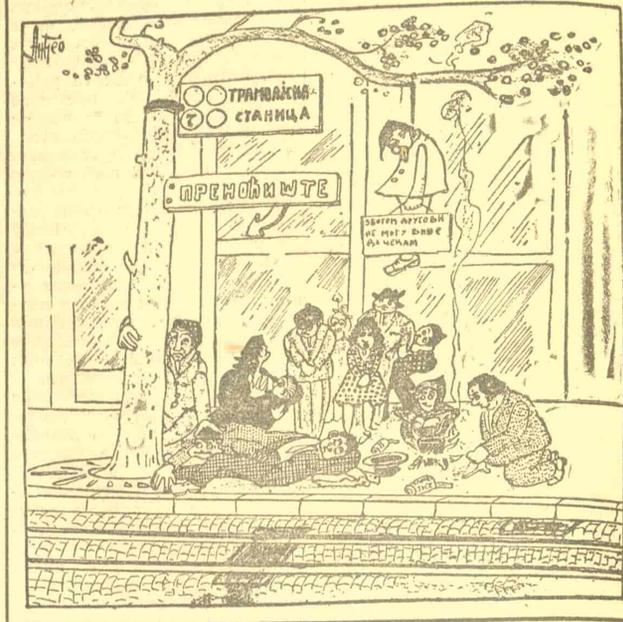
У овом раду, који је протекао у песми, шали и разговору, а уједно у такмичењу међу основним организацијама, учествовали су, како грађани преко 60 година, тако и пионири. Том је приликом засађено 11.300 садница. Треба посебно истаћи средњошколце Прве мешовите гимназије, који су на радилишту затрпали осам великих рупа, осталих од бомбардовања.

Грађани Чукарице допринели су уређењу баште Обланишта број 17, а поред тога очистили 400 метара канала у Пожешкој улици. Ефекат рада у башти је 1957 м³ изриљаног и изграбуљаног земљишта и 300 м³ уклоњеног камена.

На овим радовима истакли су се својим радом, упркос година, Велимир Пештерац, стар 67 година, као и шездесетогодишња Софија Симоновић.

Грађани Раковице и Кошутњак радили су у багремару, посађеном прошле године, о-

Ил' ће доћи, ил' не доћи...

СЛОБОДНА КРИТИКА

„Хуманост“

просветног радника и педагога

Да је станбени проблем тежак и да задаје највише брига народној власти, познато је сваком грађанину који се интересује за рад народне власти. То је особито познато оним многим породицама које живе по влажним и мрачним подручјима, по хладним и нехигијеним шумама, на мансардама, и стрпљиво чекају да се њихов станбени положај поправи.

Није редак случај да у једној соби живи 6, 7, па и више чланова породице и да у истој соби кувају. Често је појава да у оваквој тескоби има и по који члан породице који болује од неке заразне болести.

Оваквим су станбеним недаћама, нажалост, у већини случајева погођени баш радни људи, ударници, активисти, они који знају разлоге овакве станбене ситуације, па, верујући елану којим се корача у будућност, мирно чекају побољшање свог станбеног положаја.

Међутим, има приличан број људи који и овде испољава окорелу себичност и неразумевана за овакав један проблем заједнице, који би се залагањем свих могао бар до неке ублажити. За пример би требало навести Радована Калуђерчића, професора из Кватерникове улице број 6, који са женом заузима целу зграду од патера и спрата и користи три велике собе, трпезарију, кухињу и све остале нуспосторје.

Када му је станбени отсек Седмог рејона одузео једну собу и доделио је лицу без стана, и то самцу, професор Радован Калуђерчић је уложио жалбу другостепеној власти, поткрепујући је писмица и писменим изјавама неколицине ђака које г. професор спрема. Пошто му је жалба као неумесна одбијена, јер му је соба за рад остављена, а одузета соба је била посве празна сем једног шифонера, професор Калуђерчић је пребегло лукавству па је у трпезарију, из које води степениште за спрат, наместио своју спаваћу собу и прогласио станбени орган трећег рејона да уступи лице којему је соба додељена, госпођа Калуђерчић је изјавила да ће му секиром отесати главу. Изгледа да је њена изјава убедљиво деловала на станара, те се овај, и поред тога што му је кључ од собе уручен, још није уселио.

Оваква ратоворност и неразумевана оних који уживају комодитет или се непотребно шире у више просторија задаје много посла народној власти, и изазива често пута оправдано негодовање код грађанства.

У оваквим случајевима народна власт би требало да оштрије иступа и егземплярно кажњава.

М. П. МАЛОРЕЧАНИН
Америчка 10

Све ћемо уредити. Видећете ускоро...

Кратак одмор за време рада

Рано ујутру нашли смо неколико пензионера на „Жабарици“ крај велике куће озидаване каменом. Једни су спремали ручак, други радили нешто око зграде. Стари чика Лаза Властковић, члан Средишње управе, подупирући се штапом, брзо нас је водио с једног на друго место и свуда до ситница објашњавао:

— Ето, то је све сада руинирано, а земља је упропашћена, јер се већ дуго није обрађивала. Али, уредимо. Дођите с јесени па ћете видети. Све ове зграде овде на „Жабарици“ и „Економији“ обновиће Народни одбор града Београда. Имаћемо и сидос за сточну храну, магацине за смештај поврћа, стаклене баште... Их, шта ће све бити...

ОГЛАС

Обавештавају се све установе, власти и приватна лица да сва овлашћена издата од Државног предузећа за промет отпацама — Дирекција за Србију сакупљачима и трговцима у 1946 години за откуп отпацама престају важити од 1. априла т. г., пошто су за 1947 годину издата нова.

ЗЕМАЉСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ ОТПАЦИМА
Н. Р. СРБИЈЕ

Чекалице...

Па зашто су онда ставили робу у излог, кад чекају цену!

Српантиовци критикују

РОБА У ИЗЛОЗИМА — САМО „ЗА УКРАС“

Грађани се заустављају пред свим изложима, било да се ради о изложима државних или приватних трговина. Пошто и сама загледа излоге да бих добила слику о роби којом располажемо, о ценама и о начину расподеле, уочила сам једну честу појаву по изложима приватних трговаца.

Д. Секерезовић, у улици Лоле Рибара 6, има увек у излогу разних марамица и марама од воала. Поред њих стоји натпис: „За украс“ међутим,

такве марамице и мараме се могу често видети у ташнама и на главама оних грађани који имају новаца да плаћају скупе ствари.

Исти је случај са радњом „Два брата“, на углу Стаљинградске и Дечанске улице. Ту су, исто тако, изложене ствари „за украс“ које се у радњи не продају.

У стакларској радњи Живадиновић, у Ресавској 36, стоји изложена гарнитура за кафу, опет „за украс“.

Морамо знати да излози треба да дају слику о ономе чиме располаже дотична трговина.

Иако они треба да буду украсно уређени, не значи да треба да постоје само „за украс“. Не може се веровати да све ствари на којима стоји овакав натпис стоје узалуд по изложима.

Зато би народне власти требало да обрате више пажње на ове излоге по којима уместо цена, које треба истаћи, трговци истичу натпис „за украс“.

Не ради ли се овде о нарочитој врсти спекулације на тај начин, што се тако рекламира роба продаје само познатим

лицама и по прноберзијанским ценама? Треба испитати рад оваквих трговаца да се не би убијао углед оних приватника, који се управљају према законским прописима и чији рад треба истаћи.

Л. ОБРАДОВИЋ

Како изгледа једна приредба „за ђаке“

Преко целе недеље учим и само суботом увече успевам да посетим неку приредбу. Разуме се да је време за мене врло драгоцено и желим да у малобројним слободним часовима видим одабране програме. Када сам чуо да Културно-просветно друштво „Традимир“ даје приредбу у „Паласу“, одлучио сам да пођем тамо.

Пред зградом „Паласа“ приметно сам још издалека неку гужву. Распитао сам се шта је то и рекоше ми да се врше легитимисања, јер је, наводно,

синдикалну карту. Пошто сам и сам „прописно“ легитимисан, ушао сам у дворану за приредбу. Али, изглед посетилаца сасвим ме је изненадио. Неки „ђаци“, упола пијани, седели су у једном углу и добацивали глупе вишаве; други су опет за свој рачун играли „шлаге“; трећи се боли иглама... итд.

Питам се сада, да ли су ове

игранке створене зато да се на њима разоноди и забави радња оmlадина, или пак служе за забаву распуштених појединаца. Нарочито ме чуди да овакво понашање „ђака“ не примећују приређивачи, који захтевају да посетиоци покажу ђачке књижице.

Војислав КАРАНЧЕВИЋ
Б. Ваковића 22 Београд

Нечистоћа у продавницама животних намирница

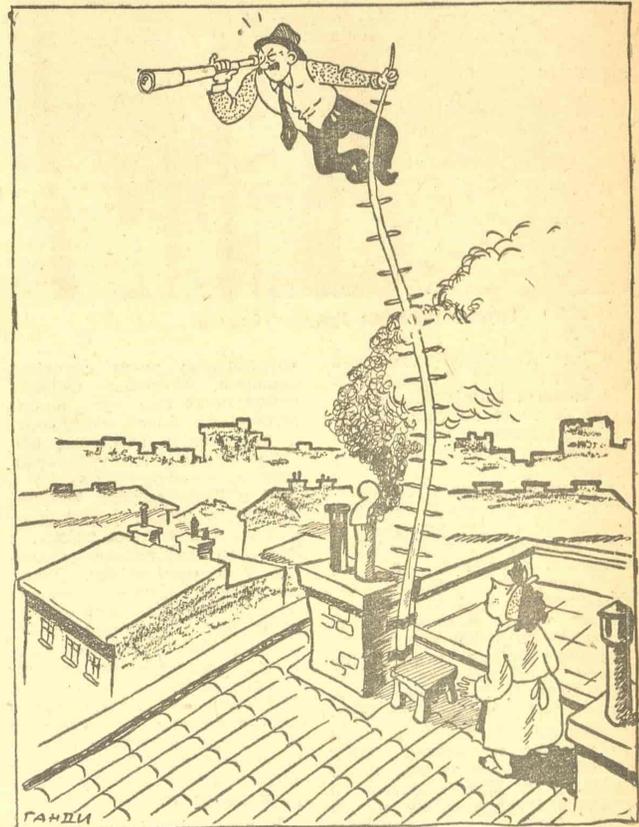
Пре неколико дана, пролазећи Теразијама видео сам у послатичарској радњи „Оријент“ (Теразије 31) како власник (или његов помоћник) чисти радњу. Читави облаци прашице падали су право на изложену робу која уопште није била покривена.

Овај случај није усамљен. У Београду има много послатичарских и других радњи у којима се продају разни колачи, бонбоне, алва и остали слаткиши. Сва ова роба, која обично стоји у изложима, није ничим покривена, или је сасвим оскудно покривена, тако да прашина и нечистоћа у великим количинама пада на њу.

Власници радњи ни најмање се не труде да робу обезбеде најпотребнијим и најнеопходнијим заштитним мерама, како би је колико-толико сачували од прашице.

Мислим да би овим и сличним проблемима, који су се иначе намножили и о којима се слабо води рачуна, требало да се позабави контролна хигијенска комисија, те да власнике оваквих радњи примора да своју робу заштите бар најнеопходнијим средствима од прашице и остале нечистоће.

Лазар ДЕКИЋ

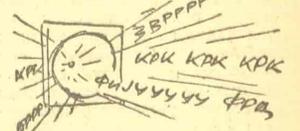
Одлично! Трк, жено, на Цветном тргу нема редова.

Да ли путници имају користи од неисправног звучника на станици

На обновљеној београдској железничкој станици постављен је и звучник, преко кога путници добијају обавештења о свим возовима, њиховом правцу кретања, тачном времену поласка и о колосеку на коме је воз постављен. Ово је корисно нарочито за путнике из унутрашњости, који се слабо сналазе у великом граду и

којима је свака олакшица добродошла.

Међутим, све побројане добре стране звучника не значе ништа ако звучници нису исправни. Такав је случај са звучником на београдској станици. Из њега се чује крчање, зујање, вика... и све друго, само не обавештења која се очекују. На тај начин код путника се само ствара сабуна. Због тога многи путници задржавају спроводнике својим запиткивањем о поласку воза и о колосеку који траже. Не само да тиме ометају саобраћајно особље, него задошћавају на воз, а самим тим стварају непотребну гужву на станици. Због тога би било преко потребно да се овај звучник доведе у исправно стање и да се

у реду одржава, а ако се то већ не може, онда ће бити корисније да се уклони, јер овакав какав је, не може ничему послужити.

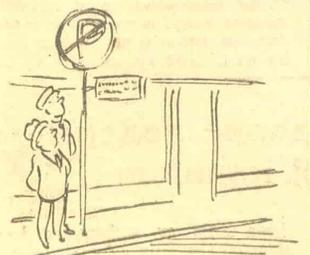
Младен БАЛАБАН
Тодичин Венац 10/П

Поштујмо саобраћајне прописе

Много пута се писало о саобраћајним прописима и о њиховом кршењу, али то још увек није довољно. Постоје табеле са ознакама да је забрањено паркирање аутомобила. Па ипак, они који раде на постављању саобраћајних знакова изгубили су то из рача или су хтели да се нашале када су поставили таблу за ознаку аутобуске станице на стубу који носи велики и јасан знак: „Паркирање забрањено“. Такав је

од несрећних случајева до којих би могло иначе доћи.

Зоран СТОЈАНОВИЋ
Гундулићев Венац 37

случај на аутобуској станици пред кафаном „Загреб“ у Кнез Михаиловој улици.

Има још нешто што би требало приметити у вези са одређивањем ове станице. Протоар за станицу је сувише узан, промет пешака је ту жив, а исто тако и саобраћај возила је врло велики на том месту. Због тога би, иако је аутобуски саобраћај на тој линији привремен, било потребно да се ова аутобуска станица пресели у малу улицу поред биоскопа „Јадран“. На тај начин саобраћај би се брже одвијао, а и отклонила би се опасност

ТРОШАРИНЦИ СЕ ТАКМИЧЕ ЗА ШТО БОЉИ ОДНОС СА СТРАНКАМА

Рад и тешкоће службеника Градске трошарине

Дану и ноћу, по сваком времену, радним даном и празником, стоје, као живи ланац око Београда, службеници Градске трошарине и наплаћују трошарину, убирају један од врло важних прихода буџета Извршног народног одбора.

На главној београдској Железничкој станици ради се у две смене од по 24 часа. Поред дочека путника, службеници послују и по магацинима и на денчаном роби. За 24 часа на станицу дође 34 воза, који су увек пуни путника. Сваки пртљаг мора да се пажљиво прегледа и да се наплати одговарајућа трошарина. На томе послу трошаринци су заказали међусобно такмичење које се односи на експедитивност и још бољи однос са странкама.

Кратак и оштар звук звонца јавља да воз улази на перон. Увек претрпани послом (око прегледа робе по магацинима, или кауцирања робе што пролази кроз рејон или пак око издавања потврда за извезену робу која се производи у самом рејону Београда) трошаринци хитају на перон где су путници већ почели да излазе. Само тренутак, и излазни перон је препун путника који носе кофере, бочице, корпе, балоне итд. Све треба да се прегледа и наплати трошарина по врсти и тежини робе.

Сав овај посао био би много лакши када би и странке правилније схватиле рад службеника на трошарини. Међутим, приликом постављања питања путницима који долазе, најчешће се добијају нетачни или неодређени одговори. Тако, на пример, упитам једног путника:

— Шта ви имате, друже, у коферу?

— Ништа, вели он, идем у госте. Само неке ситнице носим.

Приликом прегледа у коферу смо нашли заклано прасе, десет килограма кајмака, пр-

Трошаринци на послу

шуте, сира и других намирница које подлежу плаћању трошарине. Овакве „ситнице“ дешавају се често. Жене су најчешће.

— Идем у болницу детету, те му носим мало хране, каже једна жена. Међутим, ка-

да смо отворили пакет, нађи смо 10 литара љуте ракије.

— Поједини још увек прикривају робу или се боје одузимања што је апсолутно неоправдано — каже шеф спољне контроле Драги Петковић. Код многих људи, нарочито из

унутрашњости, влада још увек уверење да се извесна роба одузима на трошаринским станицама. Ми нити имамо такву наредбу, нити смо је икада добили. Истина је, да је за поједине контролисане намирнице потребна дозвола из рејона или од надлежног Месног одбора и то само за веће количине. Међутим, има понеких спекуланата и црноберзијанаца који без дозволе покушавају да унесу у град робу коју би доцније продали по скупим ценама. Нама је тада дужност да такве људе ухватимо и предамо народним властима.

Београд са Земуну има десет главних трошаринских станица, које имају своје карауле на мање важним путевима, тако да је рејон потпуно обезбеден од шверца који је, у поређењу са претрадним, скоро сасвим престао, благодарени будности службеника трошарине. Свака од спољних станица има своје специфичности у погледу врсте робе која се преко њих увози. На смердеревском путу је најјачи довоз воћа, на крагујевачком алкохола, на дунавском кеју огрева и свежје рибе, на вишњичкој трошаринској станици поврћа итд. Све ово захтева стручност од службеника трошарине. Поред свог редовног посла, службеници стално одржавају по свим станицама стручне часове, како из саме тарифе тако и у погледу усавршавања код градирања и мерења алкохола.

У првомајском такмичењу и службеници Градске трошарине дали су обавезе које се одnose на побољшање у служби. У оквир ових обавеза, између осталог, улази и стручно усавршавање, експедитивност и сигурност у раду, уштеда материјала итд. На културно-просветном пољу, досада нису показани задовољавајући резултати. Но, сигурно је да ће се и ту ускоро кренути напред.

Стеван В. МИЛИЋ
службеник ИНО-а
Вакопа Авакума 100

ПРЕДУЗЕЋУ „ИКАРУС“

ЗЕМУН

потребан је већи број и то: РАДНИКА:

СТОЛАРА, БРАВАРА, ДРЕЈЕРА АЛАТНИЧАРА

ЧИНОВНИКА:

помоћних књиговођа, ко- респондента за француски и евентуално енглески језик, дактилографкиње

СТУПИТИ МОГУ ОДМАХ

Грађевинско предузеће Србије „БЕОГРАД“

ТРЕБА: 1) Књиговођу-билансistu са познавањем једнообразног рачуноводства; 2) Независне пословође и паиере са праксом; 3) Машинског техничара или механичара за руковођења возног парка и грађевинских машина. КУПУЈЕ: 1) ске, даоке, ногаре и остали грађевински материјал, алат и инвентар у свакој количини; 2) путнички ауто, кампоне веће носивости и мотоцикле. Теразије 39/1. Телефон 22-451, 50-150.

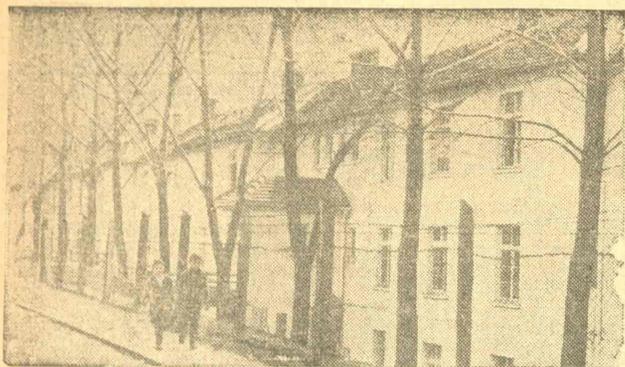
Народни фронт у борби за остварење плана

(Реферат одржан 10 марта 1947 год. на I конгресу Народного фронта Србије у Београду) Цена брошури је дин. 4.— по комаду. Препродавањима узимају 25% понуста.

Поруцибине прими Народни фронт Србије, Генерала Жданова 34 или Штампарско предузеће Народного фронта Србије на поштанска факс 53.

НОВЕ ТЕКОВИНЕ БЕОГРАДА

у борби против туберкулозе

Грудно одељење Градске болнице

Са социјално-патолошког гледишта туберкулоза је типична социјална болест. Она је то и по свом облику и последицама и по својој раширености и условима развоја.

Према предатним статистичким подацима број смртних случајева од туберкулозе код нас износио је 20—25 на 10.000 становника годишње, а број оболелих само од отворене туберкулозе 3—4 пута већи. Ратне тегобе и окупација са тешким физичким и душевним патњама којима су наши народи били изложени, у знатној мери су потстакли ширење туберкулозе код нас. Принудан рад, хапшења, прогони и убијања, недостатак одеће и обуће, дефектна исхрана и глад, услед бомбардовања и разарања града веома тешка или боље речено критична стабилна ситуација, која је и пре рата погађала првенствено радни народ, условили су не само осетно ширење туберкулозе у Београду за време окупације, него је она постала и нарочито агресивна. Тешке и најтеже форме туберкулозе нису више биле никаква реткост. Све је ово имало одраза и на број смртних случајева од туберкулозе. Тако се број смртних случајева од предатних 20—25 повећао на 35 па и више на 10.000 становника годишње.

Колики значај у материјалном погледу има за нашу земљу оволики губитак драгоцених и то већином младих људских живота није потребно нарочито наглашавати.

Ово и овако стање туберкулозе је, с једне стране, болно наслеђе од старе државе која је, вођена од ненародних и протународних режима, била скоро потпуно инертна на пољу организоване борбе против туберкулозе, и с друге стране, дело фашистичких окупатора који су у својој зверској бесу рушили пред собом све што носи обележје културе и напретка човечанства.

У време ослобођења града народне власти нашле су се пред једним заиста тешким проблемом. Схвативши сву озбиљност и тежину проблема, оне су одмах приступиле и његовом решавању. Приступило се организованој борби против туберкулозе и то у два правца: подизању стандарда живота грађана и пружањем санитарно-социјалних средстава за предхрану и лечење стварањем све већег броја установа.

По првом правцу деловања, друштвено уређење у новој држави пружа све услове за брзо економско уздицање радног народа. Резултати оваквог уређења осећају се и све јасније виде сваког дана и на сваком кораку. Разлика у могућностима раније и данас је, дакле, баш у томе што се налазимо на путу сигурног напретка у подизању економског а с тим и хигијенског нивоа радног народа.

Што се тиче броја здравствених установа, затечен је свега један антитуберкулозни диспансер. Пре рата, то је била једини комунална установа за борбу против туберкулозе. Па и овај диспансер затечен је прилично оштећен, са непотпуним инвентаром и растуреним персоналом. Диспансер је одмах обновљен и већ првих дана по ослобођењу града отпочео са радом. Поред поменутог, постојала су пре рата још два државна диспансера и то један у Београду и један у Земуну. Ови су сада, као установе локалног карактера, укључени у мрежу диспансера ИНО-а. Разумљиво је да ове три установе нису могле да одговоре својој задатку.

Гледајући у антитуберкулозног диспансеру основу борбе против туберкулозе са задатком да ради на спречавању ширења туберкулозе, пронађају хигијенских мера и

проналажењу нових случајева обољења, Извршни народни одбор приступио је најпре решавању овог најхитнијег и најважнијег проблема, ширењу мреже антитуберкулозних диспансера. Тако је у 1945 и 1946 години отворен антитуберкулозни диспансер у другом и шестом рејону, а почетком ове године диспансер у седмом рејону. Данас, дакле, располажемо мрежом од 6 диспансера. Скоро сваки рејон има свој диспансер. Од ових, један претставља Централни антитуберкулозни диспансер, који располаже и са 47 болесничких постеља за прихватну службу — неопходну прву помоћ и службу испитивања болесника. Потом се болесничке шаље у друге установе ради даљег лечења.

У интересу јединствености рада у установи и акција на терену, организационо диспансерска служба постављена је тако да се кроз Централни антитуберкулозни диспансер руководи радом свих осталих диспансера. На овај начин и са овим бројем диспансера можемо заиста успешно да спроводимо борбу против туберкулозе у Београду и, док се још усаврши организација

теренске службе, диспансера ће у потпуности моћи да одговоре својој задатку. Овде се као главна тешкоћа истиче недостатак довољног броја стручних сестара-посетиља, којих се теренска служба може ни замислити.

Други проблем који је требало решити је смештај оболелих од туберкулозе, било у циљу лечења, било у циљу изолације. То из разлога што се изолацијом тешких болесника уклањају жаришта инфекције, заштићује околину болесника и спречава даље ширење туберкулозе. Лечењем излечивих постиже се ист циљ, с том разликом што се излечени понова враћају друштво и привреди као корисни чланови.

Овај проблем је у Београду одувек претстављао горуће питање, али се његовом решењу није никад посвећивала довољна пажња, иако је зато било много више могућности него што је то случај данас у једној ратом и дугом окупацијом опустошеној и ољачканој земљи. Народне власти и овом проблему посвећују пуну пажњу. У прошлој години приступило се адаптацији једног павиљона у непосредној близини Градске болнице за потребе Грудног одељења ове болнице. Зграда је из основа прерађена и просторије подељене за смештај и лечење грудних болесника. Тако је крајем јануара ове године Градски санитар отворио своје прво Грудно одељење. Одељење располаже са 12 већих и 4 мање собе за болеснике и свим потребним помоћним просторијама: амбулантом, рентген-кабинетом, лабораторијом, собом за дежурно особље, кујне, магацини итд. Одељење је снабдељено новим и потпуним медицинским уређајем и инвентаром. Засада једино још недостају извесни хируршки инструменти да би се могло спровести и хируршко лечење туберкулозе, пошто сви други

услови већ постоје. Стручно и помоћно особље обезбеђено је, тако да одељење већ ради пуним капацитетом. Капацитет одељења је 126 постеља.

Једно овакво одељење је за Београд несумњиво велика добит. То се најбоље види из чињенице да је пре рата било у Београду једва 250 кревета намењених лечењу туберкулозе — Општа државна болница, Клиничка болница. Нових 126 кревета значи допринос од преко 50% ранијем броју. Кад се узме у обзир да сваки кревет за лечење туберкулозних значи заштиту читаве једне породице а често пута и повраћај националној привреди оболелог члана, онда се тек може схватити шта значи 126 кревета намењених овој сврси.

Пошто се одељење налази на периферији Београда далеко од варошке буке и прашине и како оно располаже и врло лепим парком, то постоје сви услови да се у њему спроведе један тако рећи полусанаториски режим, што ће несумњиво претстављати један допринос више успешном лечењу.

Иако ово одељење не може да реши проблем смештаја свих туберкулозних у Београду, несумњиво је ипак да је његовим стварањем учињен велики корак напред у тој области. И на овоме се неће одстати. Већ у овој години предвиђа се адаптација још једног оваквог павиљона у непосредној близини садањег, чиме ће се добити даљих 120 постеља.

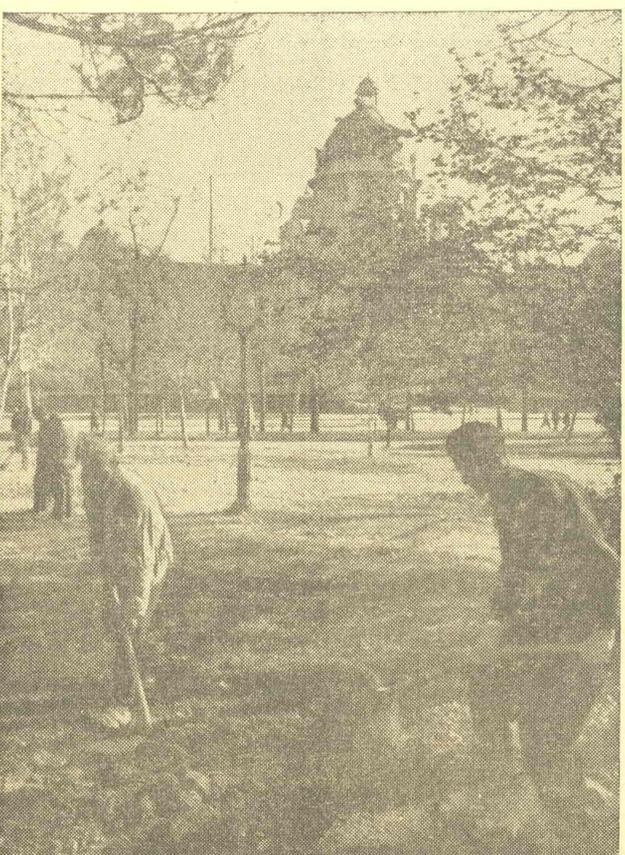
Рад на здравственој заштити грађана и подизању народног здравља уопште, па и рад на терену борбе против туберкулозе, претставља важан део рада на обнову земље. Он чува и издиже привредну снагу народа, подиже способност за војну службу и одбрану земље. Стога народне власти овом раду посвећују пуну пажњу. Др Ђ. МИЛОШЕВИЋ

ПО КОМЕ ЋЕ СЕ СИСТЕМУ уређивати наши паркови

За уређење паркова постоје два начина. Један је западно-европски, распрострањен у Шпанији, Италији, а нарочито у Француској. То је уређење паркова са извученим линијама, чије ивичњаке оцртавају потишани шимшири и друго биље. Тај савршени праволинијски систем замара и око и дух човека, па иако је савршено уређен, не одговара својој намени.

Човек тражи увек место где би могао наћи мирноће и освежења. Због тога је код нас усвојено савремено уређење паркова, које значи приближавање природи. То је стварање таквих паркова, који ће потсећати и изгледати као делови пашњака, или зелених ливада са бокорима шибља, са камењем посутим маховином, са потоком који жубори и слива се низ падине парка. Пример таквог уређења имамо на Малом Калемегдану. Иде се за тим да се створе такви паркови, који ће у летњим данима претстављати праве оазе у нашем граду пуном прашине, где ће радни народ у својим слободним часовима као и наши најмлађи наћи одмора, ваздуха и свежине. Поред стварања природних кутака, стотину струкова разног цвећа крајине алеје и рунделе паркова.

Мора се напоменути да плански рад на уређењу, и поред великих припрема и замашних планова, још није предузет. Узрок томе је недостатак стручног, организованог рада. И поред свих настојања надлежних органа, није постигнут велики успех у стварању стручних радника. Нешто је предузето да се за време „мртве сезоне“ обуче кадрови, а то претставља у сваком случају бољитак у односу

Уређење парка на Булевару Црвене армије

на прошлу годину. Али је још далеко до стварања висококвалификованих стручних бањована како за производњу цвећа тако и за школовање (неговање) садница за дрвореде. У расаднику на Вождовцу пре рата радио је одличан бањован чешке народности. По његовом одласку остала су само два обучена радника, тако да стварање стручњака претставља за сада један од најпречих задатака.

Постоје и објективне тешкоће, као недостатак садница и њихово подизање. Ове саднице захтевају нарочиту негу по расадницима, а њихово подизање траје четири до пет година.

На уређењу школских дворова и врлово девијих домова

предузети су радови који су неопходни за доцнији развитак паркова. Овде се, међутим, недостатак радне снаге показао као основни проблем.

Тако, пројекат да се Таш-Мајдан претвори у парк замашан је рад, који се не може остварити без масовног учешћа грађанства. А иначе, Таш-Мајдан претставља идеалан терен за стварање парка и за освежавање људи настањених у том делу града.

Није циљ само уредити паркове, треба их и одржавати. Одржавање паркова условљено је стручном негом траве и растљива и довољном количином воде. За напредак и свежину паркова заливање је исто тако важно, као и сунчева топлина и погодан терен,

Београдски весници пролећа

— Нема шта! Пролеће је освојило...
— Јес', ва'а' Удави ова прашина!

ПРЕД ВЕЛИКУ АКЦИЈУ ЧИШЋЕЊА ГРАДА

ПОТРЕБНО ЈЕ ПОМОЋИ чистачкој колони у уклањању смећа

Током зиме нагомилала је велика количина смећа и отпадака по свим кућама у Београду који услед великог снега и недовољног броја превозних средстава нису били очишћени. Услед оскудице канти много смећа гмилало се по дворштима, стварао се задах и погоршавали хигијенски услови живота у граду.

Отсек за чистоћу предузео је чишћење смећа и отпадака по свим крајевима Београда. Изношење смећа ће трајати од 1 до 15 априла, за које време је предвиђено да се љубре из свих зграда изнесе.

У многим кућама услед недовољног броја канти, изношење љубрета које је нагомилано по дворштима било је веома споро, те је стога Отсек набавио 60 канти за изношење смећа, од којих сваки камион има две. Треба истаћи као пример помоћ коју су указале организације Народног фронта Шестог рејона у уклањању и чишћењу смећа. Народни фронт Шестог рејона 30 марта је организовао за чишћење смећа масовну акцију, у којој су фронтници помогли чистачкој колони, тако да се посао изношења брже обављао. У Шестом рејону, захваљујући масовном учешћу и помоћи грађана, изнеће се у веома кратком року све смеће из зграда. На сличан начин требало би организације Народног фронта у осталим рејонима да помогну чистачкој колони да би се смеће што пре изнело и да би се могло приступити редовном раду на уклањању љубрета. Организације Народног фронта по рејонима треба да, у сарадњи са комуналним отцепи-

ма организују чишћење и да помогну чистачкој колони у што бржем уклањању смећа и отпадака.

Пошто у многим зградама нема довољан број канти за смеће, а у неким су поковарене и иструлеле услед дуге употребе, постоји потреба за набавком већег броја канти да би чистачке колоне могле брже обављати свој посао и да би се спречило нагомилвање љубрета по дворштима. Градска занатска предузећа израдиће 8.000 до 10.000 канти које ће се продавати грађанима. Добро би било ако би се омогућило да грађани могу куповати канте на отплату. Службеници Отсека за чистоћу остваруће приликом чишћења у свим зградама, у којима нема довољан број канти, писмени налог власницима зграда да набаве довољан број канти.

У току ове године служба за одржавање чистоће града знатно ће се побољшати и модернизовати. Услед ратних прилика ова служба је многу заостала — недостају превозна средства, бољи технички уређаји итд. У току ове године набавиће се више превозних средстава и уређаја неопходних за брзо и редовно одржавање чистоће у граду. Предвиђа се и набавка 20 специјалних аутомобила за смеће, 20 ауто-прскалица, 6 ауто-чишлица и 2 ауто-цистерне. Све ово ће омогућити да се чистоћа у нашем граду одржава боље, што је неопходно важно за хигијенске услове живота. Већина радова на одржавању чистоће обављаће се у летњим данима ноћу, и то прање и поливање улица и изношење смећа из центра града.

Изградња модерне ледаре на Градској кланици

Овога лета биће леда у довољној количини. На Београдској кланици гради се бетонски базен, у коме ће се најмодернијим машинама израђивати лед за потребе Кланцике и њених продавница. Уколико буде на претек, табле леда ставиће се на расположење ИНО-у, који ће га даље, према потребама, разделити и другима. Капацитет ледаре биће 1.800 табла леда дневно. Тако ће се овим повећањем количине леда смањити квар меснатих производа, а тиме и број несрећних случајева тровања за време летњих врућина.

Чување закљаних животиња и њихових делова на Кланцици до сада се спроводило помоћу нарочито великих радијатора и цеви кроз које је убризгаван ледени азот и помоћу гвоздених и дрвених цеви спровођено до одељења ледњаче. У ледњачи постоје два одељења: једно са температуром од нула степени, у које се ставља месо тек закљаних животиња и друго одељење, у које се преноси охлађено месо у коме је температура 10 степени испод нуле. У овој историји месо може да се одржи и по неколико недеља, а да се не поквари.

Са истим постројењем машина — компресора и цеви за стварање хладног азота, пошто се са њима споји бетонски базен, помоћу инсталраних цеви и огромних радијатора, правиће се лед у новој ледари Кланцике. Машине, као и сва постро-

јења која су набављена још пре рата и која су стајала неупотребљена у Смедерској Паланци, пренета су на кланицу где ће, захваљујући залагању управе и радног колектива Кланцике, корисно послужити народу.

Више плана при подизању барака

Говорено је и говори се стално о томе да је потребно у Београду обезбедити што више зеленила, што више потрављених површина. У том смислу и ми, грађани, потпомоћи ћемо народну власт и засејати травом и цвећем сва слободна земљишта; али несхватљиво је да баш они, који руководе комуналним радницама и који треба да се старају о зеленилу у граду, дозвољавају да се на месту где је до сада био сквер, подигне барак за смештај цемента. Таква је случај пред бившом „Бајлоновом пивницом“, код Бајлонове пијаве.

Уместо да се мобилишу грађани, који би радо, добровољно и пуним радом прекопали и засејали травом сквер који ту постоји, подигнута је неугледна барак наскер сквера. То није пут којим треба да иде уређење нашег града. Ова барак могла је бити подигнута било у склопу пијачног простора, било ма где у крају, само не на томе месту.

Иван ИВАНОВИЋ

ПАЖЊА

Од 31 марта до 10 априла ч. р. обуставља се свака куповина и продаја старог гвожђа, метала, стакла и костију, ради уређења на плану предузећа Капетан Мишина улица.

ЗЕМАЉСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ ОТПАЦИМА
Н. Р. СРБИЈЕ

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

За бржи развој рејонских библиотека и правилнији однос читалаца према њима

Основане у циљу да књигошто више продру у шире народне слојеве, рејонске библиотеке, после припреме од неколико месеци, отпочеле су са радом у другој половини 1945 године. Отада па до данас оне су се развиле, увећале, средиле и привукле леп број читалаца. Београд има девет рејонских библиотека, а свака од њих има пет до осам хиљада књига. Њих је, на иницијативу Фронта, створено народ. Одмах по ослобођењу Београда народ се прихватио посла око стварања тих библиотека. Пошто су дефинитивно сређене, биланс је показао 17.832 књиге. Данас оне располажу са 72.935 књига. Библиотеке претстављају саставни део културног живота рејона; у 1946 години број посетилаца износи 189.533 а број издатах књига је 187.749 комада. Сваку рејонску библиотеку посећује просечно 60 до 180 људи дневно. Поред тога, одржано је 129 читалачких часова за децу, 37 приредби и 30 изложби.

У свим местима наше земље постоје градске библиотеке, а у целој Југославији само Београд има рејонске библиотеке, које су, уствари, граници Градске библиотеке. Свакога месеца библиотекари свих рејонских библиотека одржавају у Градској библиотеци по један заједнички састанак, на коме дискутују о проблемима и теškoма које настају у њиховом раду.

До сада су рејонске библиотеке радиле самоиницијативно без икаквог правилника о раду. Међутим, то се показало као врло непрактично и израђени су правилници који треба да буду одобрени.

У сталном раду са народом, библиотекари треба да врше педагошку дужност и да пропагирају књигу. Они треба да буду саветодавци новим и ненавикнутим читаоцима. Међутим, није редак случај да по рејонским библиотекама библиотекари више свршавају административне послове, него што испуњају задатке правих библиотекара. Многи од њих претворили су се у обично чиновнике који само региструју књиге, сређују полнице, пишу разне извештаје, издају и примају књиге, док остали рад са народом препуштају спонтаном развоју, услед чега рејонске библиотеке губе од своје специфичности.

Да би рејонске библиотеке ове године одговориле у потпуности својој намени, потребно је, на првом месту, да библиотекари постану библиотекари, а то би се постигло постављањем чиновника, који би вршили административне послове по библиотекама.

Принцип «слободан приступ књизи», који је усвојен зато да би читаоцима књига постала блиска, има великих негода. Слободним бирањем, узимањем и стављањем књига у полнице и ормане, књиге се толико упропаштају, да изгубе потпуно свој првобитни изглед. Ако се пусти и даље да читаоци сами бирају књиге, рејонске библиотеке о-

стаће једнога дана само са поцепаним листовима књига.

За слободан приступ књизи треба прво да су читаоци дисциплиновани, васпитани да цене и воле књигу. Тада се не би десило случај као у библиотеци Петога рејона да пионирска полица има само неке изгужване листиће уместо књига.

Рејонске библиотеке и њихово руководство треба да унесу много новина у свој рад, како би њихов утицај на дисциплину и васпитање читалаца био што већи. У том циљу потребно је организовати што више читалачких часова и предавања о значају књиге као и о начину на који се књига чува. Како су читаоци рејонских библиотека већином омладинци, то би се могла преко школе развити

акција за повећање дисциплине читалаца како у погледу чувања, тако и враћања позајмљених књига.

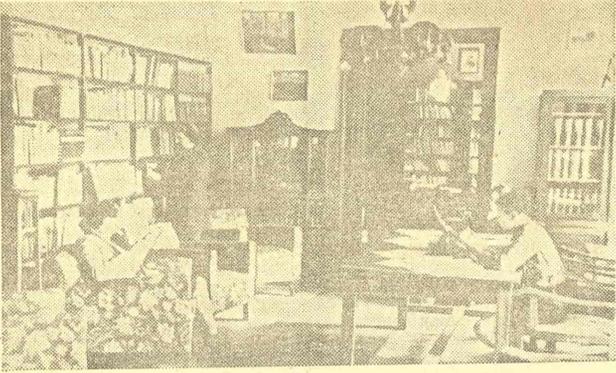
Несавесност читалаца рејонских библиотека показују бројке: први рејон има 7600 књига, 510 чланова, а 380 невраћених књига; други рејон има 8221 књигу, само 156 уписаних чланова, 400 невраћених књига; трећи рејон има око 7400 књига, 723 члана, а 340 невраћених књига; четврти рејон има 7420 књига, 798 чланова, 400 невраћених књига; пети рејон има око 7000 књига, 1203 члана, око 300 невраћених књига; шести рејон има 5881 књигу, 847 чланова и око 300 невраћених књига. И поред свих опомена књиге се не враћају, а има случајева да су оне позајмљене још у 1945 години. Свака добро

уређена библиотека прописује ред, којим се предвиђају казне и отпште за оне који прљају књиге, пресавијају листове, исписују по листовима и кваре књиге. Можда би било добро да и рејонске библиотеке уведу сличне одредбе, како би код читалаца био створен осећај одговорности за чување књига.

Постоји велики број неповезаних књига, од којих се неке налазе у врло лошем стању. Требао би их повезати; међутим, библиотекари више воле да купе нова издања књига, него да издају новац за корицење. Међу овим општењем књигама налазе се већином оне књиге које се највише траже и читају.

Да би се омладини поконила већа пажња у контроли лектуре коју узима, предвиђа се стварање пионирских библиотека при пионирским организацијама и школама. Тако ће се имати бољи преглед и моћи ће боље да се утиче на омладину у погледу избора књига и њеног правилног развита путем читања.

Рејонске библиотеке имају, углавном, задатак да популаризишу књигу, да дају читаоцима одабрану литературу, да упуњају читаоце у избор књига, да учине да књига уђе у народ. Тај први задатак оне су doneкле извршиле. Пред њима стоји сада други задатак: да развију дисциплину код читалаца и да пробуде љубав за чување књига.

Изглед библиотеке Другог рејона

У Београду постоје услови за стварање градског циркуса

Људи су се увек интересовали за циркусе, за њихове претставе и циркус је увек привлачио деловао нарочито на млаћи свет. Циркуси својим забавним карактером могу корисно да послуже разводи људи. У Совјетском Савезу циркусима се поклања велика пажња. То се најбоље види из чињенице да у СССР-у има 96 сталних и покретних државних циркуса. Поред тога у Совјетском Савезу постоји и школа за артисте. Многи циркуси после Отаџбинског рата добили су велику помоћ за своје обнављање, а има их и који су тек после Отаџбинског рата основани. Влада је одобрила 74.000.000 рубаља за обнову и подизање циркуса у Совјетском Савезу.

Код нас у земљи још није било организованог циркуса, који би се налазио стално у једном месту. Због тога а и због неправилног схватања артиста, артиста у нашој земљи скоро и нема. Код нас у Србији има 150 артиста који за сада немају никаквог запослења. Међутим, интересовање за циркус код наших људи је увек било велико. Данас, када нашем радном човеку треба створити што више места за разоноду, за забаву, циркус је постао истинска потреба нашег града.

У току ове зиме артисти града Београда иступали су у Синдикалном дому пред чла-

новима Главног одбора Синдиката и Месног већа Београда и показали су да располажу добрим кадровима, који би, под бољим условима, евентуално код стварања једног циркуса, могли још више да подигну свој артизам и допринесу да циркус постане стварно користан и забаван, ако се добро припреми програм.

Али, ни до данас у Београду није основан циркус, иако услови за његово организовање постоје, јер се није са довољно пажњом испитала могућност његовог смештаја као и стварања услова за његов рад. Артистима, који живе у Бео-

граду ни до данас није пружена никаква помоћ.

У последње време разматра се питање организовања циркуса, у коме би се могли запослити артисти Београда и према потребама и артисти из других градова. Доласком пролећа и лета и стварањем парка културе у Топчидеру услови за организовање циркуса се још више повећавају, јер је циркус преко лета лако организovati и под вецрим небом. Зато се треба позабавити овим проблемом и одмах га решити јер је Београду потребан циркус, утолико пре што за његово стварање услови највећим делом постоје.

Културни догађаји у прошлој недељи

ГОДИШЊА СКУПШТИНА КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКОГ ДРУШТВА „ГОРАН“

Културно-уметничко друштво „Горан“ одржало је своју годишњу скупштину у присуству лепог броја учесника, као и делегата Просветног одељења Месног синдикалног већа и Месног одбора. На скупштини прочитан је извештај са критичким освртом на рад управе у прошлој години и даје су смернице рада за идну годину.

У општој дискусији истакнута су два момента о недостатку рада који се нише односе и на велику културно-уметничких друштва: идеолшко-политички рад и омасовљавање чланства.

На крају скупштине изабрана је нова управа друштва, у коју је ушло велики број нових чланова. Нова управа, захваљујући на избору, нагласила је да ће повести рачуна да се развије већа дисциплина чланства друштва која до сада није била на задовољној висини.

ВЕЧЕ ОМЛАДИНСКОГ КУЛТУРНОГ ДРУШТВА „ИВО-ЛОЛА РИБАР“

Омладинско културно друштво Иво-Лола Рибар, у оквиру омладинског фестивала, приредило је вече рецитација и драме у позоришту на „Врачару“. Вечери су присуствовали поред омладинца и грађанства, и

Јура Јанкина у улози Вање Солнцева у филму „Син пука“

ФИЛМ „СИН ПУКА“

Филм „Син пука“ снимљен је према истоименом делу Валентина Катајева. Приповетка „Син пука“ написана је 1944 године и постала је једна од најомиљенијих књига совјетске дечице, док је Валентину Катајева додељена Сталинова награда. Књига је преведена и на наш језик. Јунак приповетке је десетогодишњи дечак Вања Солнцев. Он је за време рата преживео теške дане немачке окупације. Родитељи су му погинули, а њега су измученом нашли совјетски артиљерици. У храбрим борбама Вања је нашао блиске и брижљиве другове, који су му потпуно заменили породицу.

Улогу Вање Солнцева игра дванаестогодишњи дечак Јура Јанкина. Режиер филма Василиј Пронин богато је искористио даровитост дечака и створио потресан филм лирских мотива, саграђен на материјалу из совјетске стварности, са дететом као носиоцем главне идејне улоге.

Почетком 1946 године режиер Московског студија „Сојуздетфилма“ Василичков, тражећи дечака, који би играо улогу Вање Солнцева, пошао је у Московски дом пионира. Недалеко од дома оцао је дечака, који је својом живакношћу и изражајношћу и нехотично сврхао пажњу на себе. Василичков је пошао за њим и почео проматрати како он разговара са друговима, како чита пакуте и разгледа излоге. Упознали су се и почели разговарати. Ипоставило се да овај дечак, Јура Јанкина, који се свидео режиеру, иде у дом пионира да се упише у музички кружок. Он је питао периферног дејег дома. Његов животноис сличан је животис Вање Солнцева. И Јура је изгубио мајку, а после му је на фронту погинуо и отац.

Василичков је довео дечака у студио и замолио га да прочита бабу и једну јесу. Дечак је прочитао, али прилично занесено и напрегнуто. Пре него што је хтео да призна свој неуспех и да се растане од свога изабраника, режиер је направио још један покушај. Поткико је испричао Јури епизоду из сценарија када Горбунов, један од извиђача који су нашли Вању Солнцева, говори дечаку: „Но, значи, тако и тако... Немој се мучити, пастирче! По-

што је капетан Јенакијев наредио — треба и извршити. Таква ти је војничка дисциплина. Ако ништа друго барем ћеш се провозати аутом. Је ли тако? Но, е сад, брате, збогом!... Према сценарију, ту извиђач Горбунов треба да оде из бункера, а огорчени и заплашени Вања да се приближи другом извиђачу Биденку и да му каже: „Чико... чико... слушајте, чико. Немојте ме водити... Не треба...“

Резултат је прамашно сва очекивања. Дечак је осетно да је јад Вање Солнцева његов властити јад: та и Вања је остао сироче као и он сам. Јура је заиграо са максималном искреношћу. Питање о главној улози било је решено.

Снимања су вршена неколико месеци у Москви, Риги и Одеси. Јура је све увереније улазио у улогу. Кад је филм већ био готов, студио „Сојуздетфилма“ примио је једно за другом два писма из Ставропоља на северном Кавказу. Та су писма била написана на жељу гардијског пуковника Јанкина, који је за време рата изгубио сина Јуру. Сам пуковник није могао писати због тешке ране задобијене на фронту. Није тешко замислити радост сина, који је нашао она кога је сматрао погинулим, и срећу оца који је сазнао да му је син жив.

Улогу команданта батерије, капетана Јенакијева, игра глумач Московског художественног академског театра Александар Морозов, који је три и по године био на фронту у чину капетана, који је такође био командир батерије, неколико пута рањен и одликован орденима.

Филмске вести

Завршава се филм о Москви, који треба да се прикаже у приликом осамогодишњем Москве. Филм је углавном приказивати стару Москву и Москву престолницу социјалистичке државе, највећи политички, административни, индустријски и културни центар. Филм се снима у продукцији Централног студија филмских новости.

Син познатог глумца и продуцента Чарлија Чаплина изгледа да ће настави рад свога оца, јер се уписао на Факултет драмске уметности у Лос Анђелосу.

Советски документарни филм „Суд народа“ приказиваће се ускоро у Француској. Лист „Пур тус“ пише: „Филм „Суд народа“, који ћемо ускоро гледати на нашим филмским платинама, свакако је највећи историјски филм који је икада реализован. Личности овога филма су: маршал Галин, Рибентроп, Рудолф Хес, Јулиус Штрајхер, фон Нојрат, Кајтел, Франк, Сајо Инкварт, Розенберг, Каатенбрунер, фон Пален, Фулг, Шахт и сви остали оптужени са трибуналског процеса. „Суд народа“ је филм са овог процеса и остаће као непопитан доказ немачког варварства.“

И СЕЗОНСКИ РАДНИЦИ БИЋЕ ОВЕ ГОДИНЕ ОБУХВАЋЕНИ АНАЛФАБЕТСКИМ ТЕЧАЈЕМ

Пред почетак грађевинске сезоне многи радници из свих крајева наше земље долазе у Београд, а већину ових радника претстављају радници са села. Они кад дођу у велики град треба не само да раде физички, већ и умно, да прошире и допуне своје знање.

Прошле године културно-просветни рад није могао правилно да се одвија код сезонских радника, зато што ни су били организовани како треба. Учитељи су имали двомесечни одмор и тако се није успело да сви сезонски радници буду обухваћени алфаветским и просветним течајевима и да их потпуно заврше.

Градска комисија за ликвидацију неписмености предвидела је да ове године спроведе по плану организовање алфаветских и просветних течаја за сезонске раднике. Потребан број учитеља за рад преко лета обезбеђен је, а поред њих, доброљубиво је радици приличан број интелектуалаца. Да би рад потпуно успео, настава ће се обављати на самим грађевинама и по предузећима и то ујутру пре почетка посла, када су радници још свежи и одморни.

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

НОВГОРОД

се диже из Анушевина

Велики град на обалама реке Волхов осетио је у највећој мери страхоте немачко-фашистичке најезде. Совјетски људи који су дошли у Новгород после 29-месечне окупације нису загрели у њему ни једну кућу, ни једног становника.

А пре рата Новгород, један од најстаријих руских градова, имао је одлично развијено и напредно комунално газдинство, неколико виших школа и техникума, клубове, дворце културе, познато драмско позориште итд.

Али Новгород је био близак целом совјетском народу и као град — музеј, као живи летопис руског народа. Славна новгородска тврђава — Кремљ, драгоцени споменици староруског неимарства и уметности, споменик хиљадугодишнице Русије — све је то било драго милионима и милионима совјетских људи. Новгород је имао преко

шездесет историјски значајних објеката од највеће вредности. Уметнички, историјски, архитектонски, проучаваоци уметности долазили су у Новгород из разних држава земљине кугле да би се што боље упознали са дивним делима староруских неимара.

Посматрајући рушевине Новгорода одмах по његовом ослобођењу од фашиста, многи би, свакако, рекли да је лакше саградити нов град у пустињи него обновити Новгород. Совјетска влада, међутим, донела је одлуку о његовој обнову и та одлука је одушевљено поздрављена у широким масама совјетског народа.

Радовима на обнову Новгорода приступило се још пре завршетка Великог отаџбинског рата, у данак када су против немачких фашиста вођене огорчене битке. У новембру 1944 године поново је свечано откривен, у присуству великог броја делегата

из Москве, Пењинграда и других совјетских градова, споменик хиљадугодишнице Русије. Немци су били оборили са постоља сто девет фигура тог огромног споменика. Архитекти и уметници — реставратори неуморно су радили неколико месеци на обнову дивног уметничког дела које симболизује величину руског народа кроз векове. У три реда на споменику су распоређене фигуре великих људи, славних трудибеника руског народа и руске културе — Јарослава Мудрог, Мињина и Пољарског, Ивана Сусовина, Александра Невског, Суворова, Нахимова, Пушкина, Глинке и других. Алгоритична фигура Русије уздиже се изнад ликовата тих великана.

Совјетска влада донела је 1945 године посебну одлуку о обнову новгородског Кремља као драгоцебног споменика руског неимарства. Ти радови су у пуној мери. Већ је обновљена Спаса крпа, која је била тешко оштећена бомбама.

Од истеривања фашистичког окупатора до данас у Новгороду је саграђено 1.040 кућа. Почетком ове године и последње породице преселиле су се из земаљских кућа у новоуређене и удобне куће. Проридила је градска електрична централа, обновљено

је драмско позориште, као и шест школа. Две велике новгородске циглане, завод за оправку бродова, лекарска комбинат, комбинат за прераду меса и многа друга предузећа прехрамбене индустрије и остала такође успешно раде у Новгороду. Преко реке Волхов саграђен је нов мост.

Сви ти радови претстављају само један део генералног плана обнове и развоја Новгорода. Министарски савет СССР недвослојно је одобрио тај план који је израђен под руководством славног совјетског архитекта спашеника Шчуљева, у његовој архитектонској радионици.

План предвиђа обнову Новгорода као административно-привредног центра Новгородске области и као једног од најстаријих руских градова и то града пуног историјско-уметничких споменика. Пројеканти су посветили највећу пажњу укључењу тих споменика у општи план града који се у исти мах и реконструише и изнова подиже.

Петогодишњи план омогућиће снажан развој индустрије у Новгороду, који ће, поред тога, постати важан железнички чвор и речно пристаниште од великог значаја.

САСТАНАК БИБЛИОТЕКАРА РЕЈОНСКИХ БИБЛИОТЕКА

У Градској библиотеци одржан је састанак библиотекара свих рејонских библиотека.

На овом састанку дискутовали су о начрту правилника о раду библиотека, који треба да се донесе ових дана. Такође су претресали питање одвајања пионирских библиотека од рејонских. Дат је предлог да чланови рејонске библиотеке могу бити сваког старости од 14 година.

С. Ковалов: ИНТЕЛИГЕНЦИЈА У СОВЈЕТСКОЈ ДРЖАВИ, издање „Културе“, ирилицом и латиницом, стр. 47.
Г. В. Плеханов: К ПИТАЊУ О УЛОЗИ ЛИЧНОСТИ У ИСТОРИЈИ, издање „Културе“, ирилицом, стр. 56, цена 6 дин.
Милаван Билас: ЧЛАНЦИ 1941—1946, издање „Културе“, ирилицом, стр. 368,00, цена 33 дин.

Центар Београда добиће модеран изглед

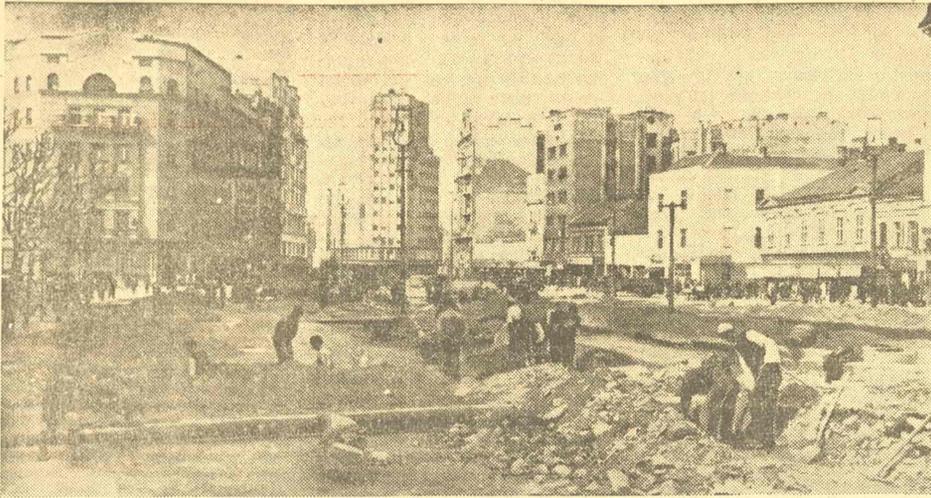
КАКО ЋЕ СЕ УРЕДИТИ ТЕРАЗИЈЕ

Сведоци смо преуређења Теразија које ужурбаном врше колоне трудбеника и одабрани стручњаци. Грађевинског одељења ИНО-а града Београда. Раскопана је већ једна половина трга, руше се скверови и водоскок, а колски саобраћај одвија се само још по једној половини. Још који дан, па ће саобраћај на Теразијама бити потпуно укинут за кола, а темпо рада утростручити, но зато ће Београђани доживети уместо за 90 дана да свега 27 дана преображај Теразија.

Како је досада било

Оправдани разлози захтевају да се овај рад изврши у рекордном времену средствима предвиђеним инвестицијом за 1947 годину. Калдрма Теразија, израђена пре првог светског рата, дотрајала је. Под диктатом модерног живота, саобраћаја и нових потреба, насталих после ослобођења, цео тај трбушаст трг се преуређује и губи тиме последње ознаке провинцијализма. И стварно, однос Теразија према граду, према становништву, према појединцима и новим потребама очигледно се изменио. Тражи се нешто ново, савремено, једном речју, уређај који ће задуго задовољити потребе града. Традиционални центар старог Београда (који је у ствари некад био изван градских шанчева) преуређује се истовремено када се врше огромни напори да се подигне велики број индустријских и административних објеката и станбених зона и да се реконструкцијом саобраћаја и замашним јавним радовима ударе главне контуре будућег великог Београда.

Теразије са досадашњим својим распоредом и провинцијским изгледом дотрајале су. Радне масе намештеника једва су се у последње доба пробиле, хитајући у надлежство и напрећу неколико пута дневно. У вечерњим часовима мучно се пролазило пешачком стазом кроз масе, окупљене пред биоскопима. Трамваји и остала моторна возила кретала су се несигурно и затварајући једно другог видике. Саобраћајни су с мучком одржавали ред, а пешак је био у сталној опасности да буде прегажен. Манифестације, које су излив наше друштвене живота, нису могле због раскиданости простора никад да дођу до свог пуног изражаја. Сваки је маневар на располо-

Велики радови који ће изменити изглед Теразија већ су у току

живом простору био отежан. Прегледност је била минимална, а организовање гледалаца на манифестацијама недовољно. Осматрање трга, било с које стране, а нарочито по дужини са палатом Албанијом као главном поентом, наилазило је на разне сметње и велико је отежано и по дзну и по ноћи при вештачком осветљењу.

Будући изглед центра Београда

Из сличних разлога већ је раније била укинута возња каминима кроз Теразије у уздужном правцу. Међутим, и та се мера с обзиром на наведене сметње показала недовољном. Сазнање да Теразије као стеците уздужног и попречног саобраћаја имају у односу на град нову намену, и да сви декоративни елементи, скверови са травњацима и цветњацима као озбиљне сметње треба да уступе своје место другим, целисходнијим уређајима, захтевало је да се смисли план према коме се Теразије сада преуређују.

По том плану уклањају се сада сви они скверови, јавни нужници, водоскоци што су се налазили у средини трга, а што осим декорације ничему корисно не служе. Њихово место треба да заузме модеран коловоз у укупној ширини од 20 метара, у средини са 2 метра широком раздвојком (неутралном зоном у неком унапредљивом тону). Сваки правац возње лево и десно од о-

вог раздвојка има своју засебну пругу у ширини од по 9 метара. Ова ширина омогућава непрекидно струјање возила у три реда као и претицање. На раскрсницама на крају раздвојка предвиђају се уздигнути чврсти кругови за регулисање скретања возила у друге правце. Ти кругови се могу демонтирати, тако да је у случају манифестација омогућено прогицање збијених редова учесника по целој, тј. укупној ширини коловоза од 20 метара. Ова ширина омогућава већу брзину марширања, развијање и лакоћу у одржавању редова и лепоту живих формација. Пешачке стазе се проширују с једне и друге стране трга за још једанпут, што ће омогућити правилно струјање пешака у оба правца, њихово слободно задржавање, или пак сврставање у велике масе гледалаца приликом манифестација.

Ивичњак пешачке стазе од Биоскопа »Београд« до Трга Републике неће опште бити прекинут, тако ће пешак имати по њој пуно могућности кретања. Према томе, улаз моторних возила у Нушићеву улицу биће за будућност пешачком стазом онемогућен. Ивичњак ће дати дугу непрекидну и елегантну линију. Пешачка стаза с друге стране трга прекинуће се коловозом из Балканске и Призренске улице ради одржавања попречног саобраћаја. Но, острво у том коловозу својом дужином од 20 метара осигураће

и овом делу трга безбедност прелаза и струјања пешака у једном и другом правцу.

Теразије ће бити лепше него што су досада биле

Овако преуређени трг Теразија одаваће модеран изглед и прегледну слику композиције која се постиже хармоничном поделом тла, применом разноврсног материјала као и самим тоновима материјала, различитим на коловозима и на пешачким стазама, и најзад, правилним редовима стубова за водове троллејбуса и ноћну расвету. При свему томе зидна платна околних зграда, која тај трг окружују, и падаја Албанија, у његовој подужној осовини, пружаће нове утиске у естетском смислу речи. Таква подела Теразија се може сматрати у главном трајном, само ће са његове површине нестати стубови троллејбуса чим се буде изградиле подземна железница и сизази к њој, што ће за цело бити обухваћено једним од наредних петогодишњих планова. Чим се то постигне, Теразије ће пливати ноћу у дифузној светлу рефлектора, и бити извор нових градских лепота.

Теразиска тераса као саставни део дома Јединствених синдиката радника и намештеника, чија изградња отпочиње следеће године, попуниће изглед Теразија до импозантних размера. Према томе, Теразије као срце старог Београда неће у будућем великом Београду изгубити свој значај. Оно ће бити поприште великих народних манифестација. Више стотина хиљада људи ће стварати заједно са зградама оуквиреним простором, једну урбанистичку целину живих маса и зидних платна околних зграда. Ускоро ће Београђани бити сведоци и учесници овако узбудљивог урбанистичког доживљаја на Теразијама поводом општенародне првомајске прославе. Том приликом ће се Теразије претставити у свом новом руху.

инж. Никола ДОБРОВИЋ

„ПРОЛЕЊНИ КРОС“ У БЕОГРАДУ

Преко 20.000 омладинаца и омладинки спрема се да у недељу изађе на крос да покажу снагу масовности и квалитет такмичара

— Набавила сам патике и мајицу.
— И ја сам набавио што је потребно.

— Ако нас само послужи лепо време, то ће бити највећа и најлепша манифестација, такмичење и уживање!

Овакви разговори воде се у целом Београду. По фабрикама, предузећима, школама, канцеларијама... Радјују се омладинке, омладинци, раднице и радници. У недељу је „Пролећни крос“!

Припреме се приводе крају. „Пролећни крос“ је тражио много. Тренирао се, припремало, саветовало. Ово је сада испит београдских физкултурних друштва, физкултурних актива, огранака, физкултурника, руководства! Овај испит треба да покаже снагу масовности, снагу организације, кондицију такмичара.

Припрема се преко 20.000 такмичара, учесника у кросу. Прошле године, било је нешто преко 10.000.

Ове године се излази са више искуства, са више вежбања, са једним системом, са бољом организацијом.

Прошле недеље одржан је крос у Топчидеру. То је било првенство Београда. По шест првенствених такмичара узео је учешћа на кросу за првенство НР Србије, које ће се одбавити у Београду 13 априла. Резултати су добри. У првом такмичењу, експреси првак је физкултурни актив Петог рејона, у другом и трећем екипа „Металца“ а у четвртном екипа „Црвене звезде“.

Београдска друштва, активи и огранци показали су да су озбиљно схватили припреме и сам крос.

Целе ове недеље велика је живост у фабрикама, школама, предузећима, установама, рејонским насељима. Приводе се крају последње припреме за „Пролећни крос“. Треба поставити „крос станице“, здравствене станице, кабине за реквизите и гардеробу, обележити стазе, припремити уредне, лепе бројеве. Ове године крос се не трчи централизовано, као што је био прошле године. Он је сада децентрализован, ради боље организације, прегледа, снажањења. Ово децентрализовање омогућује и масовније учешће такмичара и већу срећност, поделу реквизита и искоришћавање простора.

Ове године образовано је осам центара за извођење „Пролећног кроса“ у Београду. На Калемегдану, Карабури, Топчидерском венцу, Бановом Брду, Кошутњаку, Бањици, на Звездари и у Земуњу.

На Калемегдану је почетак у 8 часова. Старт је код Прве терасе. Ту су физкултурне организације: „Црвена звезда“ и активи Првог рејона. Први рејон почиње такмичење у 10.30 часова.

На Карабури су физкултурно друштво „Раднички“ и физкултурне организације Другог рејона. Други рејон почиње у

8 часова, а „Раднички“ у 10 часова.

На Топчидерском венцу су физкултурно друштво „Словен“ и физкултурници из Трећег рејона, затим физкултурна друштва „Поштар“ и „Градитељ“. У 8 часова настају Трећи рејон, у 10 часова „Словен“, у 11 „Поштар“, у 12 „Градитељ“.

На Бановом Брду је Седми рејон, физкултурна друштва „Сигнал“ и „Графичар“. Почетак је у 8 часова, затим у 10 и 11 часова.

У Кошутњаку су два физкултурна друштва: „Милиционер“ и „Металац“. Почетак је у 8 и 9 часова.

На Бањици су: Шести рејон, Четврти рејон и физкултурно друштво „Славија“. Шести рејон стартује у 8 часова, Четврти у 10, а у 11.30 физкултурно друштво „Славија“.

На Звездари су Петји рејон и физкултурно друштво „Београд“. Физкултурници из Петог рејона такмиче се у 8 часова, а „Београд“ у 10.

У Земуњу физкултурно друштво „Јединство“ и активи са територије Земуна. Почетак је у 8 часова.

Крос је трчање у природи, по ливадама, меком и слободном терену. Крајеви Београда који су одређени за извођење „Пролећног кроса“ пружају потребна предуметства и, још више, права уживања. С друге стране, на крос неће моћи да изиђу они којима здравље не допушта овај напор, или због својих година не могу да учествују.

Одређене су и дисциплине за овај крос. Подмладак од 14 до 16 година такмиче се на стази од 1000 метара; од 17 до 18 година на 1500 метара; од 18 до 35 година на 2500, а старији од 35 година на 2000 метара.

Такмичарке имају три групе. Прва група трчи на 800 метара са учешћем такмичарки од 16 до 17 година, на 1000 метара од 18 до 35 година, а на 600 метара такмичарке изнад 35 година.

Ове године се не ради само о томе да се на крос изведе што више такмичара. Сада се већ ради и о томе да се изведе што више тренираних, способних такмичара. Због тога, београдски физкултурници и физкултурнице који излазе у недељу на „Пролећни крос“ излазе у ствари на једно велико такмичење. Оно треба да покаже и снагу појединца и снагу група и друштва која претстављају.

Због тога је и толико радости у припремама. 6 април пружа једну сјајну прилику да младе снаге покажу своју спремност и способност. Београд има око 70 актива, око 100 физкултурних огранака и 11 физкултурних друштва. Сматра се да ће резултати „Пролећног кроса“, који се у недељу изводи у целој земљи, у Београду показати најбоље резултате, како по масовности тако и по резултатима учесника.

ШАХ

Шах на Омладинској прузи

На последњем састанку Шаховског савета Физкултурног савеза Југославије шаховски одбори појединих народних република дали су обавезу да ће на Омладинску пругу Шамац — Сарајево послати ве-

лики број шаховских гарнитуре. Тако ће Шаховски одбор НР Словеније дати укупно 150 гарнитуре. На тај начин ће се омогућити да се шаховске приредбе у пуној мери развијају.

Предвиђено је да ће се на Омладинској прузи одржати такмичења у оквиру општег плана омладинског и женског шампионата ФНРЈ. Уједно ће мајстори и истакнути аматери држати предавања и симултане продукције.

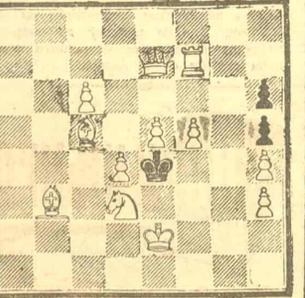
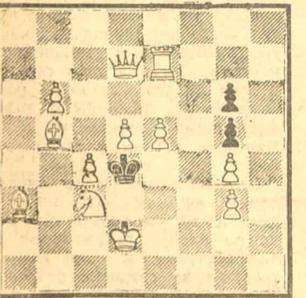
ПРОБЛЕМИ БЛИЗНАЦИ

Међу проблемским композицијама врло су омиљени задаци познати под именом »проблеми — близанци«. То су истевне позиције са малим варијацијама, било да настану додавањем или скидањем неке фигуре, било померањем положаја лево или десно, горе или доле. Та мала промена је

доводна да сасвим измени решење задатка. Нарочито чувен по овим задацима био је чешки проблемски мајстор Јан Добруски.

Објављујемо два проблема-близанца, које је за шах-рубрику »20 Октобар« саставио Т. Шапера, члан »Црвене звезде« из Београда.

Т. ШАПЕРА

Оба задатка су двоцветни мат-проблеми. Конфигурација фигура је иста, једино што је у другом задатку положај померен за једну вертикалу

у десно. То чини да се мат у ова два проблема постиже на различите начине. Решења оба проблема објавићемо у идущем броју.

УКРПЉЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Совјетска област, фотос; 2) Маршал Совјетског Савеза, јак ветар; 3) предлог, енглески племић, шаховски израз, чај, број, треће слово азбуке; 4) спортиста екипа, билијарски штап, орехка, необућен, два (талмански), број; 5) турско културно, један римски император, сугласник, вал, мање од један; 6) име бугарског министра спољних послова, кер, фудбалски израз, пристаниште, чешко мушко име; 7) старина, и сугласник и самогласник, жбуна, дванаестост слово азбуке, бог вина; 8) оквир, знак за помоћ, шаховска бајрвна ситуација, старој жени; 9) совјетски шаховски мајстор, треће слово азбуке, врта слаткиша, сугласник, јапанурен; 10) скуп, облик глагола бити, предлог, отргач, крадљивац; 11) њива, песник, предлог, једна афричка земља, љуби; 12) поредак, врта сликарског дела, захтева напор, мачини производ; 13) тринаесто слово азбуке, исто као и 23 вертикално, јужно вође, део панталона, коњски трч, сугласник; 14) погодак, добро изражен; 15) борбом, врта ваздушног кретања.

Вертикално: 1) Тако (руски), сив; 2) македонски хлепчић, град у Немачкој; 3) четврто слово азбуке, домаћују, ручак, сугласник; 4) птица,

совјетски претставник у Савету министара иностраних послова, обор; 5) услов, бора, слеђе; 6) редов у нашој Армији, хајка, слан; 7) површинска мера, пелерина, сугласник, иззелено дрво, зачин; 8) Народнослободилачки покрет, ферца, један азијски народ који се сада бори за своју слободу; 9) амерички демократа Рузвелтов следбеник, предлог, обрисан; 10) каиџа (страни израз), дознака, вадух (латински); 11) сугласник, наша река, двадесет друго слово азбуке; 12) медијкаметат, гасовито тело; 13) друго слово азбуке, парче, сугласник; 14) паш шаховски мајстор, борба, временска мера; 15) војнички нож, сугласник, једно српско јело; 16) врта, малтер, први руски штампар; 17) иницијали нашег најомиљенијег омладинског руководиоца (погинуо у Н. О. В.), облик глагола дати, сугласник, двоје, артикал уз именце у француском језику; 18) припадник једног великог азијског народа, пошти локал, женски украс; 19) турски наштак у падежу, град у Авганистану, чекање; 20) острво, чувени руски адмирал IX века, рударска област западне Европе; 21) предлог, качамака, јуначки спев, сугласник, 22) град у Македонији, једно популарно издање; 23) удео, решни јаз.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Хоризонтално: 1) Д, е; 2) Пљива, усноп; 3) Палица, Спартак; 4) г, Елас, та, аа, Гном, д; 5) он, ам, пао, Раб, нк, му; 6) тим, опак, с, брат, наг; 7) влак, А. Ј. (А. Лимун), кас, А. М. (А. Мајков), перо; 8) аој, проза, лекар, пав; 9) Ј. Т. (Јан Толстој), мат, ре, ел, тер, тв; 10) д, капитен, таланат, к; 11) рус, јон, лар, кос; 12) Талат, Китар, 13) а, в.

Вертикално: 1) Готвалд; 2) и; ик, лот, р; 3) пле, Мај, кут; 4) лаза, к, маса; 5) Динамо, Пап, ла; 6) Вис, партија; 7) А. Ц. (Аугуст Цесарец), пало, Тот; 8) атак, ЗРЕН; 9) ас, Ка, па; 10) са; 11) ар, слет; 12) слаб, елан; 13) У.П. (Урош Предрић), брак, лак; 14) сар, аматери; 15) спривт, ре, па; 16) оток, рака; 17) нам, Неп, тол; 18) к, Марат, с; 19) Дугоњић.

